

primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 177 (12.209)

Trst, torek, 13. avgusta 198

OSREDNJA KNJILNICA
P.P. 132
66001 KOPER

8554 AA

60100200

NOVA TRAGEDIJA PRETRESLA CIVILNO LETALSTVO

»Jumbo« strmoglavil pri Tokiu: 524 mrtvih

*Kmalu po vzletu je pilot opozoril na okvaro v repu letala - Vzroki okvare še niso pojasnjeni
V letošnjem letu v letalskih nesrečah že več kot tisoč mrtvih*

Užalošeni svojci žrtev letalske nesreče na tokijskem letališču

(AP)

TOKIO — 524 oseb je izgubilo življenje v letalski nesreči, ki se je pripetila včeraj na Japonskem. Boeing 747 japonske letalske družbe JAL s 509 potniki in 15 člani posadke je treščil v neko goro; domnevajo, da nesreče ni preživel nihče. Japonski »jumbo« je letel na no-

tranji progi Tokio - Osaka. Potniki so bili v glavnem Japonci — na krovu je bilo menda samo 21 tujcev, njihove istovetnosti pa še niso ugotovili ker na japonskih notranjih progah ne beležijo državljanstva posameznih potnikov, ampak le njihova imena — namenjeni v Osako za dan

mrtvih, ki ga na Japonskem obhajajo 15. avgusta. Letalo je vzletelo ob 18. uri po krajevnem času s tokijskega letališča Haneda. Štiri-deset minut kasneje je pilot sporočil kontrolnemu stolpu, da so težave z desnimi vrati na repu letala ter da ne more leteti na predvideni višini. Dodal je, da bo poskusil zasilno pristati na ameriškem vojaškem letališču v kraju Yokota, zahodno od Tokia. Kasneje so nekateri očividci povedali, da so opazili na nebu letišči ognjeni predmet, ki je naglo padel v smeri proti mestu Nagano. Kontrola poletov je izgubila stik z letalom, ki je nenadoma izginilo z radarskega zaslona in 20 minut kasneje so oblasti sporočile, da je letalo strmoglavilo na območju gore Okura, ki je visoka 2.112 metrov. Območje je gorato in reševalci, ki so se takoj napotili na kraj, šest ur po nesreči še niso prišli do razbitin.

O vzrokih nesreče zaenkrat ni točnejših podatkov. Japonske oblasti niso izdale nobenega poročila o vzrokih nesreče; očitno čakajo, da bodo reševalci našli »črno škatlo« in tako ugotovili, kaj se je dogajalo v letalu

v zadnjih minutah pred nesrečo. Vsekakor je verjetnost, da bi bila vrata odprta vse od vzleta, zelo majhna, saj je pilot opozoril na okvaro štirideset minut po vzletu. Vprašanje je torej, ali je šlo za okvaro ali pa morda za eksplozijo.

Med potniki letala je bil tudi japonski pevec Kyu Sakamoto, ki je pred več kot dvajsetimi leti zaslovel s popevko Sukiyaki. Star je bil 43 let. Na osnovi imen, ki jih je objavila japonska letalska družba, bi lahko dva izmed tujih potnikov bila italijanska državljana, vendar zaenkrat italijanske konzularne oblasti tega niso potrdile.

Vest o tej hudi letalski nesreči je v nekaj trenutkih obšla svet. Od vsepovsod prihajajo na Japonsko sožalne brzojavke. Japonskemu cesarju je poslal sožalno brzojavko tudi italijanski predsednik republike Francesco Cossiga.

Včerajšnja nesreča je že tretja huda letalska nesreča v letošnjem letu. 23. junija je nedaleč od Irske med poletom eksplodiral indijski »jumbo«, prejšnji teden pa je strmoglavil lockheed pri Dallasu. V treh nesrečah več kot 1000 mrtvih.

Črna knjiga letalstva

Včerajšnja letalska nesreča pri Tokiu s 524 žrtvami je najhujša nesreča v zgodovini letalstva, ki zadeva eno samo letalo. Največje število žrtev v zgodovini letalstva je terjala nesreča na Kanarskih otokih 27. marca 1977 s 582 mrtvimi, vendar je takrat šlo za trčenje dveh letal.

Včerajšnja nesreča na Japonskem je tako na drugem mestu v črni knjigi letalstva. 23. junija letos je med poletom eksplodiral indijski »jumbo«: 329 mrtvih. 19. avgusta 1980 se je med pristankom v Rijadu vnel arabski tri-star: 303 mrtvi. 25. maja 1979 je med vzletom v Chicagu DC 10 izgubil motor: 275 mrtvih. 1. septembra 1979 so sovjetski lovci sestrelili južnokorejski »jumbo« nad Kamčatko: 269 mrtvih.

Tržaška občina ima kar osemsto nezasedenih mest

TRST — Na tržaški občini je kar osemsto nezasedenih mest in torej ni tistega presečka v osebju, ki ga je v svojem letnem poročilu o stanju državnih financ, razkril računski dvor. Prav obratno torej kot pravijo v Rimu, kjer očitno nimajo jasne predstave o stanju na tukajšnji občini in o vseh dodatnih storitvah, ki so v režiji tržaške uprave.

Danes posredujemo mnenje sindikata občinskih uslužbencev CGIL, ki pravi, da plačuje tržaška občina zgodovinske zamude in hude politične napake pri izvajanju dosledne in učinkovite politike do osebja in do zaposlovanja novih, zlasti mladih ljudi. Pri vsem tem se poraja vprašanje kaj se resnično lahko skriva za mnenjem računskega dvora.

NA 4. STRANI

Papež ponovno obsodil apartheid, Washington grozi z gospodarskimi sankcijami

Nove žrtve v Južni Afriki, Pretoria molči mednarodni protest pa postaja vse glasnejši

JOHANNESBURG — Medtem ko se širi protest mednarodne javnosti proti politiki pretorijskega rasističnega režima, iz Južne Afrike prihajajo vesti o novih nasilnih dejanjih in novih žrtvah.

Policija je včeraj ubila temnopolto študentko med demonstracijami črnih in belih študentov univerze Witwatersrand v Johannesburgu, poleg tega pa je aretirala 8 demonstrantov. V črnem naselju Mamelodi blizu Pretorie je ubila še enega črnca, medtem ko so v Sowetu, največjem črnem mestu, ki leži nedaleč od Johannesburga, našli črnca, usmrčenega z bodalom. Tu so agenti tudi priprli tri moške, ki so metali kamenje in molotovke proti policijskim vozilom.

Do spopadov med agenti in demonstranti je prišlo tudi v Durbanu in drugih krajih pokrajine Natal, kjer so bili pretekli teden v središču krvavih nemirov Zuluzi. Včeraj so na tem območju zabeležili sedem mrtvih, v prejšnjih 6 dneh pa je tu izgubilo življenje 64 oseb, medtem ko je bilo nad 500 ranjenih. V Pietermaritzburgu, ki leži nedaleč od Durbana, se je včeraj nadaljeval proces proti 16 pripadnikom večrasnega protiparheid-skega gibanja Etnotna demokratična fronta (UDF). Obtoženi so veleizdaje, zanimivo pa je, da je včeraj sodnik John Milne dejal, da je UDF zako-

nita organizacija, ki se zavzema za zakonite cilje, in da bo morala obtožba predstaviti prepričljivejše dokaze o domnevni prevratniški dejavnosti obtožencev.

Medtem pa se med rasno zapostavljenim prebivalstvom Južne Afrike pojavljajo nove oblike protesta, kot sta bojkot trgovin belcev in prekinitev dela v industrijskih in drugih gospodarskih obratih. Tako je neki pretorijski časopis včeraj priobčil, da 40 od sto delavcev črnega naselja Mamelodi ni šlo na delovna mesta, medtem ko so v mnogih trgovinah belcev zabeležili 60-odstotno zmanjšanje prodaj.

Veliko je pričakovanje, kaj bo južnoafriški predsednik Pieter Botha povedal v četrtek v Durbanu na kongresu nacionalistične stranke natalske pokrajine saj se je v preteklih dneh govorilo, da namerava napovedati pomembne ustavne reforme. Toda prav včeraj se je iz pretorijskih vladnih krogov razvedelo, naj »si ljudje ne pričakujejo veliko od predsednikovega govora«.

Kot rečeno, se protest mednarodne javnosti proti politiki rasnega razlikovanja v Južni Afriki iz dneva v dan veča. Temu protestu je dal glas tudi papež Janez Pavel II., ki se mudi na pastoralnem obisku Črnega kontinenta. Že na predve-

čer svojega potovanja je apartheid obsodil kot »diskriminacijo, ki žali človekovo dostojanstvo«. To je ponovil v nedeljo med homilijo v glavnem mestu Kameruna Yaoundéju, včeraj pa potrdil v govoru predstavnikom kamerunskih oblasti in diplomatskemu zboru. V tej zvezi naj omenimo, da je včeraj poljski Nobelov nagrajenec za mir, voditelj Solidarnosti Lech Walesa poslal solidarnostno izjavo anglikanskemu johannesburškemu škofu Desmondu Tutu, ki je lani prejel enako Nobelovo nagrado.

Veliko demonstracij proti apartheidu se je v teh dneh zvrstilo v ZDA, kjer je rasizem globoko občuten problem. Včeraj je taka demonstracija bila v Washingtonu. Priredili so pogreb v počastitev južnoafriških žrtev, ki sta se ga med drugim udeležila črnski predsedniški kandidat Jesse Jackson in igralec Paul Newman.

Glasnik Bele hiše Larry Speakes je včeraj potrdil, da bo Reaganova administracija najbrž uvedla gospodarski bojkot Južne Afrike, če Pretoria ne bo v kratkem spremenila svoje politike, iz Bruslja pa se je včeraj razvedelo, da bi morali 29. avgusta odpotovati v Južno Afriko trije zunanji ministri EGS, in sicer Italijan Andreotti, Luksemburčan Poos ter Nizozemec van den Broeck.

Ob obtožbah, da so okrutno umorili tri voditelje opozicije

V Santiagu atentat na carabinieri

SANTIAGO DE CHILE — Medtem ko je v Čilu še odprta polemika v zvezi z okrutnim umorom treh voditeljev opozicije proti Pinochetovemu režimu, za katerega naj bi bili odgovorni vladni agenti, po vsej verjetnosti pripadniki carabinieri, beleži včerajšnja kronika bombni atentat na muzej carabinieri v Santiagu.

Atentat je, po prvih vesteh, pripravila skupina štirih oseb. Zaradi okvare je bomba počila predčasno in ubila enega od atentatorjev. Ostali trije so se spopadli s policijo, ki je pritekla takoj po eksploziji. Po kratkem zasledovanju so ujeli vse tri, od katerih je bil eden hudo ranjen.

Glede umora treh komunističnih voditeljev, ki so jih ugrabili in obglavili marca letos, gre zabeležiti stališče carabinieri, ki uradno zavračajo vsako odgovornost za okrutni dogodek. Prav pripadniki polvojaške policije so močno osumljeni, da so zakrivali trojni umor. Na podlagi izčrpane preiskave je namreč sodnik José Casanovas formalno obtožil dva častnika, drugih 12 carabinieri (med temi sedem častnikov) pa ne sme zapustiti države, ker so osumljeni sodelovanja pri zločinu. S svo-

je strani uradno poročilo carabinieriov taji vsakršno odgovornost, češ da bi bili omenjeni policisti obtoženi samo ponaredbe nekaterih listin v zvezi s preiskavo o dogodku, ne pa zaradi umorov samih. To stališče je v očitnem protislovju tudi s tiskom, ki je v poročanju o zadevi jasno navedel odgovornosti carabinieriov.

Ob polemikah se v Čilu množijo tudi ostre javne kritike na račun režima in diktatorja, ki ga poosebja. Tako je v intervjuju za opozicijski tednik »Apsi« Carlos Camus, škof v mestu Linares kakih 350 kilometrov južno od prestolnice, izjavil, da bi moral Pinochet odstopiti, ker nosi odgovornost za krizo, ki ni samo gospodarska, politična ali institucionalna, ampak predvsem moralna. Škof je dejal, da kolikor hujši so bili v teh letih zločini zoper človeške pravice, toliko manj verjetno je, da bi vojaki lahko zajamčili ponovno normalizacijo. Z jasnimi besedami je ožigal politične zločine in represijo, za kar nosi v tako centraliziranem sistemu oblasti general Pinochet osebno odgovornost. Škof Camus je tudi izrazil zaskrbljenost zaradi sedanjega stanja, iz katerega po njegovem mnenju verjetno ni več mirne rešitve.

Nogometaši Kopra startali z zmago

Kar 6.000 gledalcev se je v nedeljo zbralo ob robovih koprškega nogometnega igrišča, da bi videlo krstni nastop svojih nogometašev v drugi jugoslovanski nogometni ligi. Koprčani pa so svoje navijače poplačali z dragoceno zmago. Z 2:1 so premagali moštvo Jedinstva iz Bihača. Na sliki Edija Šelhausa prvi zadetek domačinov

Bejrut zopet pod bombami Murphy na poti

BEJRUT — Po ponovnem izbruhu ostrih spopadov, z najmočnejšim vzajemnim bombardiranjem v zadnjih dveh mesecih, ki je trajalo od sobote zvečer do včerajšnjih zgodnjih jutranjih ur, so morali v libanonski prestolnici spet zabeležiti vsaj deset smrtnih žrtev in 55 ranjencev. Hkrati s salvami topov in raketnih izstrelkov, ki so prizadeli tako kristjanske kot muslimanske dele mesta, so bili ves čas tudi v teku spopadi ob »zeleni črti«, ki loči v Bejrutu sprti strani.

Medtem je v Washingtonu glasnik zunanjega ministrstva sporočil, da se posebni Reaganov odposlanec Richard Murphy pripravlja na novo posredovanje na Bližnjem vzhodu, ki naj bi vendar privedlo do mirovnih pogajanj med Izraelom in prizadetimi arabskimi državami. Pri tem naj bi se Murphy srečal tudi z jordansko-palestinsko delegacijo, ki naj bi sodelovala na teh pogajanjih (dasi Izrael še nasprotuje prisotnosti zastopnikov PLO) ker le neposredna pogajanja lahko vodijo do miru.

Po tragediji v Bhopalu družba Union Carbide ponovno v središču polemik Več kot dvesto zastrupljenih v ZDA ob uhajanju plina iz kemične tovarne

INSTITUTE (ZDA) — Več kot dvesto prebivalcev tega malega ameriškega mesta v zahodni Virginiji se je v nedeljo in včeraj moralo zateči po zdravniško pomoč zaradi opeklin in drugih poškodb, ki jih je povzročilo uhajanje strupenega plina iz bližnje tovarne družbe »Union Carbide«. Sprva je kazalo, da bodo posledice nesreče dosti hujše, saj je družba »Union Carbide« v tovarni proizvajala pesticid, katerega sestavni del je tudi smrtonosni metilzocianat, ki je decembra povzročil smrt več kot 2 tisoč ljudi v indijskem mestu Bhopal.

Kot kaže pa je v nedeljo, verjetno zaradi okvare na ventilu rezervoarja pričel uhajati manj strupeni aldikarboksid. Gre za plin, ki povzroča opekline na očeh in vnetje sluznic. Večina ljudi, ki so se zatekli v bolnišnice v Institutu in bližnji okolici, je tožila prav zaradi omenjenih poškodb. Mnogi so bili samo laže zastrupljeni,

približno 30 ljudi pa še vedno pridružujejo na zdravljenju.

Že takoj po nesreči so se vnele vroče polemike in seveda tudi upravičena zaskrbljenost. Po tragediji v Bhopalu je bil tudi v Institutu obrat družbe »Union Carbide« dalj časa zaprt iz varnostnih razlogov. Proizvodnja so obnovili šele 4. maja letos in sicer potem ko je družba poskrbela za namestitve novih varnostnih naprav v vrednosti skoraj pet milijonov dolarjev. Nedeljska nesreča je zategadelj toliko bolj nerazumljiva. Očitno namreč v novih varnostnih napravah nekaj ni delovalo, kot bi moralo. Prebivalci so tudi opozorili, da je alarmna naprava pričela delovati komaj več kot deset minut po nesreči.

Na številna vprašanja v zvezi z dogodkom so odgovorni pri družbi »Union Carbide« odgovarjali s precejšnjo zadrego in dejali, da bodo skušali vzroke nesreče pojasniti s tehnično preiskavo.

Kdo je potopil ladjo gibanja »Green peace«?

PARIZ — Francoska vlada ni dala še nobenega uradnega sporočila o verjetni vpletenosti francoske protibveščevalne službe v atentat na ladjo pacifistične organizacije »Green peace«, ki je bil izveden sredi prejšnjega meseca v novozelandski luki Oakland. Tujakšnji uradni krogi ne potrjujejo, niti pa ne demantirajo vesti domačega tiska, da je potopitev ladje »Rainbow Warrior« delo agentov generalne direkcije za zunanjo varnost Francije.

Novi element v protislovni mozaik skrivnostnega atentata na ladjo pacifistov je bil dodan v teh dneh, ko je novozelandska policija prijela neki francoski poročnik par, ki pripada varnostni službi francoskega obrambnega ministrstva. Ta par je, kot piše znani francoski tednik »Poans«, deloval skupno s tremi drugimi agenti.

Največjo skrivnost v celotni aferi pa predstavlja trojica francoskih državljanov, ki jih išče novozelandska policija. Trdi se, da so bili na ladji »Ueva«, ki je bila bajje v bližini ladje »Rainbow Warrior« malo pred eksplozijo, zaradi katere se je ta potopila.

Zavedajoč se dejstva, da bi vsaka zveza med atentatorji in francosko vlado povzročila velike neprijetnosti Parizu, je francoski predsednik Francois Mitterrand odredil nujno in podrobno preiskavo ki naj pojasni, do kolikšne stopnje je francoska protibveščevalna služba vmešana v atentat v luki Oakland, ki je povzročil smrt holandskega državljanca.

Notranji minister Scalfaro bo poročal o zadnjih dogodkih v Palermu Boj proti sicilski mafiji bo danes v središču parlamentarne dejavnosti

RIM — Zadnji dogodki v Palermu, kjer mafija nevarno dviga glavo, bodo danes v središču parlamentarne dejavnosti. Ob 10. uri se bo sestala dvodomna komisija za boj proti mafiji, ki bo zaslišala poveljnika policije Porporo, poveljnika karabinjerjev gen. Bisogniera, visokega komisarja za usklajevanje boja proti mafijemskemu kriminalu Boccio in predstavnike policijskih sindikatov SIULP ter SAP.

Popoldne pa bo notranji minister Scalfaro poročal v parlamentu o ubojih policijskih funkcionarjev Montane in Casaraja ter agenta Antiochia v Palermu, kakor seveda tudi o zagonetni smrti mladega Salvatora Marina na palermski kvesturi, zaradi katere je notranji minister odredil premestitev dveh policijskih funkcionarjev ter karabinjerskega častnika iz sicilskega glavnega mesta. Minister bo najprej govoril komisiji za notranje zadeve poslanske zbornice, pod večer pa bo odgovarjal na interpelacije in vprašanja pri vzporedni komisiji senata.

Okrog celotne zadeve pa se še vedno širijo polemike. Včeraj je voditelj Proletarske demokracije (DP)

Mario Capanna napovedal, da se predstavniki njegove stranke ne bodo udeležili zasedanja komisije za boj proti mafiji, ker je njeno delovanje povsem neučinkovito, poleg tega pa da bo sam zahteval njeno restrukturacijo, in sicer med razpravo o poročilu ministra Scalfara v komisiji za notranje zadeve.

Določena napetost pa ostaja še vedno v vrstah policije, zlasti palermške, ki je po omenjeni premestitvi funkcionarjev odprto kontestirala notranjega ministra. Z namenom, da bi se spor izravnal, je Scalfaro že sprejel delegacijo avtonomnega policijskega sindikata SAP s Sicilije, 28. t.m., pa se bo sestel še z zastopstvom enotnega policijskega sindikata SIULP prav tako s Sicilije. Sindikalni predstavniki nameravajo zahtevati pri ministru okrepitev tako organika kot opreme, opozoriti pa nameravajo vlado, da je za uspešen boj proti organiziranemu kriminalu potrebna predvsem odločna politična volja. »Če ne bo politične volje za boj proti mafiji,« je dejal generalni tajnik SIULP Francesco Forleo, »bodo policijski posegi kaj malo zalegli. Mafija ni samo policijsko vprašanje.«

Vlajkovičevi pogovori z Gadafijem v Libiji

TRIPOLI — Predsednik predsedstva SFRJ Radovan Vlajković, ki je na uradnem in prijateljskem obisku v Libiji, je včeraj dopoldne položil venec na grob padlih junakov v boju za Hanijo.

Radovan Vlajković se je v nedeljo zvečer pogovarjal z vodjo libijske revolucije, polkovnikom Moamerjem el Gadafijem. Opozorila sta na dolgoletno tvorno sodelovanje med državama, ki sta mu temelje postavila še predsednik Tito in vodja libijske revolucije polkovnik Gadafi. Znova je bilo poudarjeno, da Jugoslavija in Libija zelo dobro in vsestransko sodelujeta.

Jugoslovansko - libijski pogovori so zajeli tudi proučitev kriznih žarišč v svetu, pri čemer so posebno pozornost namenili sedanjim razmeram na Bližnjem in Srednjem vzhodu. V tej zvezi so se pogovarjali tudi o iraško - iranskem spopadu in podčrtali nujnost iskanja mirne rešitve tega spora na načelih, za katera se zavzema nevtrščene države.

Predsednik Vlajković in Gadafi sta se pogovarjala tudi o razmerah na jugu Afrike, o mednarodnih gospodarskih problemih in o dejavnosti nevtrščenih držav pred bližnjim sestankom nevtrščenih v Luandi. (dd)

Papež v Afriki o vlogi družine

BAMENDA — S pozivom vsem civilnim oblastem na afriški celini naj zagotovijo pravice družine, se je začel peti dan papeževga potovanja po Afriki. Z letališča v Bamendi v Kamerunu je papež tako začel dan označen kot dan »slabosti in upanj Afrike«. V današnjem programu so namreč poleg maše za družino tudi tri srečanja, ki čakajo papeža popoldne ob njegovem povratku v Yoande. Prvo srečanje s protestanti in muslimani je pomembno predvsem za razvoj odnosov med verskimi skupnostmi, ki se množijo po vsej celini.

Papež je afriškemu ljudstvu, prisotnemu na letališču, tudi dejal, da »je bodočnost družbe ogrožena tam, kjer je oslabiljena družina« in da »je z začetka vedno držalo, da kar je Bog združil, človek ne more razdeliti«. V govoru v angleščini o družini, poroki in plemenju, je papež opozoril na glavne težave, ki jih srečuje afriški katolicizem. Poudaril je, da se tudi med kristjani širijo razne oblike mnogoženstva ter na problem kontracepcije in splava. V svojem govoru je še poudaril, da so ta sredstva kontroliranja rojstev bolj razširjena v razvitih državah in jih te širijo v tretji svet, ta pa jih sprejema kot obvezen korak k razvoju in napredku.

Giuliano Naria pri starših

Domnevni brigadist Giuliano Naria, ki mu je v soboto rimsko sodišče priznalo pravico do hišnega pripora, je prispel včeraj iz turinske bolnišnice na dom staršev pri Albengi, kjer ga je pričakala tudi žena Rosella (Telefoto AP)

MOSKVA — Izmenjava pozdravnih brzojav med sovjetskimi in zahodnonemškimi voditelji ob 15-letnici podpisa moskovskega sporazuma, s katerim sta državi začeli obdobje »produktivnejših medsebojnih odnosov«, je pokazala, da niti v Kremlju niti v Bonnu niso najbolj zadovoljni z razvojem dogodkov v zadnjih štirih letih, a da na obeh straneh vidijo možnosti za »spremembe na boljše«.

Brzojavke sta poleg Tihonova in Kohla izmenjala tudi Mihail Gorbačov in Willy Brandt ter Andrej Gromiko in Rihard Weizhecker, iz telegramov pa se vidi, da na eni in drugi strani posvečajo medsebojnemu odnosom veliko pozornost, čeprav se je v zadnjem obdobju ozračje med ZSSR in ZRN precej ohladilo. Najpoglavnejši vzrok za to so bila evropska varnostna vprašanja, v katerih naj bi se bonksi politični krogi preveč brezrezervno postavili na stran Amerike in s tem ogrozili tisti del moskovskega sporazuma, ki zagotavlja nesprenemljivost »obstoječe družbene in politične ureditve na evropskih tleh«.

Ob 15-letnici podpisa moskovskega sporazuma Prizadevanja SZ za izboljšanje vsestranskih odnosov z Nemčijo

Mihail Gorbačov je zaradi tega v svoji brzojavki predsedniku SPD Willyju Brandtu posebej opozoril, da moskovski sporazum tudi po petnajstih letih ni zgubil svojega pomena za evropsko politiko in da lahko njegovo spoštovanje veliko prispeva k zmanjšanju napetosti na stari celini in k prekinitvi oboroževalne tekme. Brandt in Kohl pa sta s svoje strani zapisala, da je bil sporazum od 12. avgusta 1970 uvod v proces popuščanja napetosti med Vzhodom in Zahodom in da misli zahodnonemška vlada na njegovi osnovi še naprej razvijati in razširjati odnose s Sovjetsko zvezo.

Pri tem so sovjetski komentatorji dali tudi širšo oceno sovjetsko-zahodnonemških odnosov, iz katere se vidi, da se v Kremlju kljub nezadovoljstvu, do katerega je privedlo splošno poslabšanje odnosov z Zahodom (predvsem zaradi namestitve novih ameriških raket srednjega dosega na zahodnoevropskih tleh konec leta 1983), ne odreka pozitivnemu v odnosih z ZRN. Tako naj bi dosegli dokaj »stabilno raven« stiki med najvišjimi voditelji obeh dežel, razvilo naj bi se gospodarsko sodelovanje med sovjetskimi in zahodnonemškimi podjetji in odprle možnosti za napredek kulturne in turistične izmenjave med SZ in ZRN.

Zlasti gospodarskemu sodelovanju posvečajo v Kremlju veliko pozornost, češ da je v preteklem letu menjava dosegla 8 milijard ameriških dolarjev in da zavzema ZRN prvo mesto v sovjetski trgovini z zahodnimi kapitalističnimi deželami. Pri tem sovjetski komentatorji te podatke tudi ustrezno »politizirajo«, opozarjajoč, da s posli, ki jih dajejo zahodnonemškimi podjetjem, rešujejo mnogo Nemcev pred nezaposlenostjo in da bi lahko bil sovjetski prispevek k zahodnonemškemu »socialnemu miru« še veliko večji, če ne bi bilo ekonomskih preprek, ki jih diktirajo natovski varuhi zahodne tehnologije.

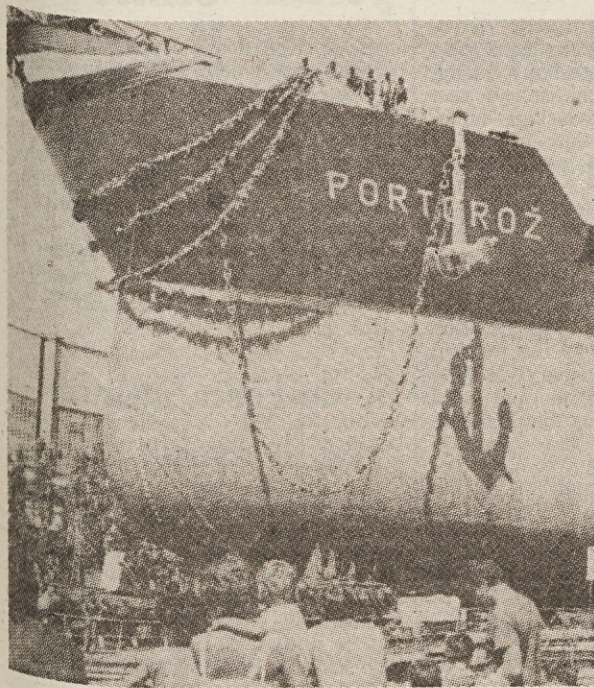
Najmanj zadovoljni so v Kremlju z bonskimi stališči do oboroževanja in varnosti v Evropi, saj so prepričani, da je Kohlova vlada preveč dobrodušno sprejela vse zahteve, ki so jih na tem področju v zadnjih treh letih predložili v Washingtonu. Kaj od nje pričakujejo v bližnji prihodnosti, sicer natančno ne pravijo, vendar pa bonške politike naravnost pozivajo naj sprejmejo »nekoliko treznejša stališča« do vprašanj, ki zadevajo varnost v Evropi. Sovjetski razorožitveni predlogi naj bi to »spolnoma omogočali«.

Pri tem sovjetski komentatorji tudi ne skrivajo razočaranja, ker so se v Bonnu tudi pri zadnjem sovjetskem mirovnem predlogu o prenehanju vseh jedrskih preizkusov postavili na ameriško stran, češ da takšno ravnanje ni v skladu z uradnimi izjavami bonške vlade o nujnosti krepitve mirovnih procesov na stari celini in da so proti njemu tudi »mnogi Zahodni Nemci«.

DANILO SLIVNIK

Splovili so jo v ladjedelnici Split

Nova ladja piranske Splošne plovbe

KOPER — Nova čezoceanska Portorož, ki so jo v soboto opoldne najprej krstili in potem splovili v ladjedelnici Split za slovenskega ladjarja Splošno plovbo, je po 17 letih prva ladja, ki jo je temu našemu ladjarju spet uspelo zgraditi doma. To pa še ne pomeni nekega prelomnega trenutka, po katerem bi si lahko jugoslovanski ladjarji obetali več ladij iz domačih ladjedelnic. Je bolj izjema, ki potrjuje pravilo, in sicer, da bodo tudi v naslednjem srednjoročnem obdobju veliko lažje kupovali ladje v tujini kot v državi. Portorož je grajen za prevoz razsutih tovorov, tovarna in skladiščna oprema bo prilagojena prevozu hlobov, saj bodo ladje takoj, ko bo dograjena zaposlili na najbolj donosni liniji pri prevozu hlobovine med Sredozemljem in zahodno Afriko. Zgrajena bo tako, da bo lahko prevažala tudi kontejnerje. Imela bo štiri skladišča, dvigala za 35 tonski tovor, vgrajena bo najodobnejša oprema in navigacijske naprave, poganjal jo bo motor z 6.400 kilovatov, vsak član posadke bo imel svojo kabino s sanitarijami, nosilnost nove ladje bo 19.700 ton, dolga pa je 151 metrov in široka 23 metrov. Taka nova ladja stane danes na trgu približno 4 do 5 milijarde dinarjev. Koliko bo stala Splošno plovbo pa bo jasno ob koncu gradnje. Ladjo bodo namreč avgusta prepeljali v puljski Uljanik, kjer naj bi jo po načrtih dokončali, dokončno opremili in pobarvali do srede marca prihodnjega leta. Hkrati je Portorož deseta ladja, ki so jo Splošni plovbi zgradili domači, oziroma Uljanikovi ladjedelnici. Splošna plovba Piran ima trenutno, skupaj s podjetjem v tujini ladjeve z nekaj čez 600 tisoč ton nosilnosti.

B. Š.

Vrsta zanimivih pobud Italijanske drame z Reke

REKA — Vodstvo Italijanske drame z Reke išče v teh toplih poletnih dneh nove pobude, da bi dalo novega zagona dramski skupini, ki je v zadnjih letih preživljala globoko krizo. Med zadnjimi in najbolj zanimivimi pobudami gre vsekakor zabeležiti možnost, da bi se Italijanska drama v bližnji sezoni 1985 - 86 predstavila s svojim repertoarjem v tovarnah istrskih centrov. Prve stike je vodstvo že navezalo s predstavniki nekaterih delovnih kolektivov v bujski občini, med katerimi so »Sipro«, »Hempel« in »Istraturist«; ni izključeno, da bi Italijanska drama lahko predstavila svoja dela v teh in tudi drugih kolektivih, poleg tega, da bi v njih sprožila abonmajske kampanje.

Dramska skupina praznuje letos 40 let življenja in 100-letnico gledališča Ivan Zajc z Reke, v katerega je vključena od začetka svojega delovanja. V začetku septembra bo Italijanska drama začela z vajami Pirandellovega dela »Sest oseb išče avtorja« v režiji Nina Mangana; nato bo pripravila komedijo »Non ti conosco più« Alda De Benedettija in »Krvava poroka« Federica Garcia Lorca. Zadnje delo v repertoarju je »Sveglia Caterina« (Probudi se Kate) sodobnega hrvaškega avtorja Milana Grgića. Izvedbo tega programa bo podprla Tržaška ljudska univerza. Za okrepitev dramske skupine v celotni sezoni bo priškolil na pomoč italijanski igralec iz Firenc Tommaso Guicciardini. Med drugimi načrti naj še omenimo pobudo, da bi uprizorila Goldonijevo komedijo »Grubijane« (Il burbero benefico) s katero je Italijanska drama pred 40 leti začela svojo dejavnost.

Na sliki: Raniero Brumini, Ester Fantov in Galliano Pahor.

Ob 320-letnici Rogaška Slatina dobila galerijo

Dragoceno darilo stalnega gosta iz Švice

Ob 320-letnici uspešnega delovanja znanega zdravilišča Rogaška Slatina so v tem zdravilišču 3. julija letos odprli novo galerijo v lepo obnovljeni zgradbi starega muzeja.

Kako je prišlo do galerije, v kateri bo tudi restavratska delavnica, ki se tako uvršča med poklicne likovne ustanove Slovenije?

Že od leta 1975 naprej je stalni gost

zdravilišča Kurt Müller, lastnik prodajne galerije starih grafičnih listov (Kupferstich - Galerie) iz Züricha. Sem se je prišel zdraviti po operaciji žolča in ko je še prebolel zlatenico. Danes 64-letni Švicar je prišel v Rogaško Slatino po nasvetu svojih znancev, prihajal pa je tudi dvakrat letno.

Pooperacijsko zdravljenje je bilo tako uspešno, da se je Švicar hotel izkazati hvaležnega zdravilišču. Podaril je zbirko starih litografij, ki motivno predstavljajo Rogaško Slatino. Ob tem daru mu je zdravilišče podelilo naziv častnega zdraviliškega gosta, ki ga podeljuje samo tistim, ki imajo zaslug za širjenja slovesa zdravilišča. Kurt Müller pa ni ostal samo pri prvem darilu, temveč se je odločil, da bo podaril zdravilišču še okoli 20 tisoč grafičnih listov neprecenljive vrednosti. Razen tega je podaril še vsa opremo (pohištvo, preproge, okvirje, paspartuje, star — toda dober — pianino).

Spričo dragocenega darila se je vodstvo zdravilišča odločilo, z namenom da zbirke Švicarja postanejo dostopne tudi javnosti, da obnovijo zgradbo muzeja in jo spremenijo v stalno galerijo.

Za vodjo nove galerije so postavili Antona Slivnika, likovnega pedagoga, v novo galerijo pa so vložili veliko truda in denarja.

Lepo obnovljena zgradba starega muzeja je bila nared 31. julija letos, ko je bila slavnostna otvoritev prvih 50 zbir iz Müllerjeve švicarske galerije, ki je odprta vsak dan ob določenih dopoldanskih in popoldanskih urah.

Kljub novi galeriji pa bo zdravilišče še naprej uporabljalo prostore svoje pivnice za občasne likovne razstave in kulturne prireditve. Svojim gostom pa bo od 26. do 31. avgusta ponudilo še eno kulturno novost: Rogaške glasbene večere. V kristalni dvorani zdraviliškega doma bodo na sporedu recitali, koncerti instrumentalnih solistov, simfonični koncerti, koncertna izvedba Seviljskega brivca s sodelovanjem

zagrebških solistov ter moškega pevkega zbora zdravilišča Rogaška Slatina.

Takšna je letošnja velikosezonska kulturna ponudba zdravilišča Rogaška Slatina, med katero zavzema novo mesto zlasti nova galerija, oziroma Muzej grafične umetnosti, kakor se imenuje tudi glede na svojo sedanjo vlogo.

J. O.

30. jubilejni KRAVJI BAL (prikaz razvoja živinoreje in planšarstva na Bohinjskem) v Bohinju, bo 15. SEPTEMBRA in ne 15. avgusta, kot je bilo napačno navedeno v nedeljski prilogi PD »alpski svet«. Tudi za OVČARSKI DAN (prikaz razvoja in oživljanja tradicij ovčereje pod Storiščem) je bil v isti prilogi naveden napačen dan; ovčarski dan bo 17. SEPTEMBRA, in ne 17. avgusta!

Monografija o partizanskih kurirjih Slovenije

Gre za obsežnejšo izdajo, kjer bo na več kot 700 straneh prikazan nastanek in razvoj kurirskih TV zvez v Sloveniji. Posamezni kurirji so gradivo zbirali skorajda trideset let. Ko so bili napisani osnutki, so jih večkrat prebrali, jih primerjali, dopolnjevali ali pa razčistili posamezne opise. Posebna delegacija kurirjev s pisecem monografije Jožetom Zakonjškom - Cankarjem se je celo nekaj dni mudila na južnem Koroskem v Avstriji in je s pomočjo tam živčih kurirjev skušala rekonstruirati v tem predelu sistem delovanja TV zvez.

Uvod k monografiji so napisali članica sveta federacije Lidija Sentjerc inž. arh. Lojze Rojc, s partizanskim imenom Mita T. (prvi neposredni organizator kurirskih zvez, ki je od vsega začetka pa do osvoboditve po nalogu CK KPS usklajeval delovanje kurirskih rešilnega omrežja) in Vladimir Žukovec, poveljnik TV kurirjev Slovenije.

Vsebinska monografija bo razdeljena na ustanavljanje in razvoj TV postaj ob koncu 1942. do konca 1944. leta.

Vsak sektor (dolenjsko - notranjski, primorski, štajerski, gorenjski in koroski) bo imel svojo karto, kjer bodo vrisane njegove linije. Opremljena bo s sedmimi zemljevidi, z okoli 80 fotografijami in z nekaterimi najvažnejšimi dokumenti ter s štirimi letalskimi posnetki z najbolj kritičnimi kurirskimi prehodi prek Save, Soče, Ljubljane in Drave.

Organizacija kurirskih zvez v Sloveniji za časa NOB je bila nekaj izjemnega. V to pogumno, učinkovito in vztrajno vojsko je bilo na 145 TV kurirskih relejnih postajah vključenih nad dva tisoč zvestih borcev, od katerih jih je padlo pri opravljanju dolžnosti nad petsto!

Kurirske linije so potekale od Bele krajine, Prekmurja do Gorenjske, slovenske Istre in slovenske Benečije, od Štajerske, Dolenjske, Notranjske do Primorske.

Monografija bo izšla jeseni v 5000 izvodih. V predprodaži stane 1.000 dinarjev, po izidu pa bo nekaj dražja.

Kurirji, ki bodo monografijo izdali v samozaložbi, bodo z njo dostojno počastili letošnjo štirideseto obletnico osvoboditve.

J. P.

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh

75.

»Nimava mnogo, kakor sam vidiš; eno sobo sva že tako in tako oddala poštenim in res dobrim ljudem, v tej pa se zadržujeva sama. Vendar, če se moreš sprijazniti, da bi spal pri nama tu na klopi, tedaj ostani. Postelje nimava, toda klop, ki se tišči dovolj tople peči, bo nadomeščala mehko ležišče, kakršnega si morda vaju. Pri hrani sva sicer slaba, vsaj navadno in se le z največjo težavo prebivava prek zime, ker nimava njiv, da bi nama rodile, zato se boš moral zadovoljiti s tem, kar bo Jožef skuhal in lahko boš sedel z nama za mizo. Ne bo gosposka hrana, kar Ivan in Marta dobro vesta, toda v revnih hišah, kakršna je naša, je že dovolj, če človek ni preveč lačen. Saj je le premnogo ljudi na svetu, ki čisto nimajo kaj jesti. Ker sem pa tudi sama mnenja, da je tisti čudni tisočak vendarle najin pa bodi tako ali tako, si bomo tu pa tam, vsaj za praznike, privoščili kake pogače, ki jih bo morala napraviti Marta, ker jaz ne morem, Jožef pa ne zna tega. Poleg tega pa poskrbi skoraj vsak večer za prav dober in okusen čaj, ki je nad vse zdravilen; žganje pa, ki ga ima nekje spravljene, se mi zdi prav blagoslovljeno; noče in noče ga biti kraj.«

»Da ne bom ostal nehvaležen s svojim majhnim plačilom,« je rekel Peter, »bom poleg denarja, ki vam ga bom lahko odrinil, hodil z Jožefom po drva v gozd. Stari ste,« je rekel zdaj naravnost Jožef »otrok nimate, da bi vam pomagali in grdo bi bilo, če bi samo gledal, kako nosite butare na svojih starih plečih in čakal pri peči, da bo spet topla. Vrh tega sem vajen dela; življenje mi je potekalo v neprestanem delu, razen kadar me niso hoteli nikjer sprejeti, kar je dandanašnji navadna stvar.«

Take besede niso ostale brez odmeva v srcih vseh, ki so bili pri hiši in ga poslušali. Prikupil se jim je na prvi mah, ne glede na to, da so sumili v njem nekaj nadnaravnega. Nepošten človek vsekakor ni mogel biti, a opaziti je bilo tudi velik razloček med njim in Petrom Kostrco, ki je bil navaden razbojnik. Peter Kostrca je poležkoval v sobi in poslušal Katičino pesem in nekaj sanjari. Nikdar mu ni prišlo na um, da bi bil šel po drva, čeprav se je rad sprehajal po gozdovih; ko je Jožef nekoč omenil drva in svojo starost, je takoj segel v žep in ponudil tri stotake za kurjavo. Tisti denar je Jožef vtaknil v žep in dalje nabiral suhljad, ker se mu je zdelo pregrešno, da bi razmetaval denar za take stvari. Ta Peter pa se je takoj ponudil, da bo pomagal pri delu, in sploh je kazal veliko ponižnost kakor v vedenju tako tudi v besedah.

Kakor domač je sedel mednje za peč in se spustil v pogovor, predvsem seveda z Jožefom in Ivanom, čeprav ni prezrl ne Marte ne Katice. Prevelikega zanimanja za ženske ni kazal in je spadal po vsem

videzu med ljudi, ki so že mimo vsega. — Njegova zunanost na prvi pogled sicer ni bila prikupna, ker ga je kazila brada, ki mu je močno pogнала, toda blage oči so razodevale dobro srce, a še lepše so ga razkrivale besede in nasmeh, s katerim je često odgovoril temu in onemu, ali pa se z njim opravičil.

V samoto, ki je postajala že mučna zaradi Martinih stvari, je posijal nov žarek živosti. Spet so imeli ljudje o čem govoriti in spet so posedali pozno v noč.

Samo Marta je bila daleč od tega drobnega življenja. Pretesno ji je postajalo; srca se je polasčal nemir. Izgubila je stik z ljudmi. Posedala je sicer med njimi večer za večerom, toda z njo skoraj niso govorili. Sicer bi lahko vedela, da nima kdo naravnost z njo govoriti, ker so pomenek vodili po večini moški, Jožef, Ivan in Peter. Ti pogovori so se dotikali velikega sveta, v katerem so bili že vsi trije, v katerega se dva spomladi spet vrneta, ki je bil mikaven, toda težak in ni mogel zasenčiti lepote tega mirnega kraja.

Marta je ob vsem tem lahko samo sanjala. Sedela je na oni strani, kjer sta v kotu čepeli mamica in Katica, se naslanjala ob toplo peč, zrla predse in se zasanjala. Besede o svetu, o katerem so govorili moški, so vzbujale v nji vse drugačne misli. Svet je pomenil zanj kraj, kjer bosta živela ona in Peter Kostrca; in Katica. Ker odločeno je bilo in je bilo tudi samo po sebi umevno, da pojde Katica z njima. Saj je Katica Martin otrok in Ivan nima do nje ne kakih pravic ne dolžnosti.

Po mnenju CGIL se je računski dvor popolnoma uštel Na tržaški občini osemsto nezasedenih mest

Podatek, da ima tržaška občina preveč zaposlenih v razmerju s številom prebivalstva, ki ga je pred kratkim objavil računski dvor v svojem letnem poročilu o »zdravstvenem stanju« državnih financ, je povsem neosnovan in iz trte izvit. To je rezko mnenje sindikata občinskih uslužbencev CGIL, ki celo domneva, da je ta izjava računskega dvora zlonamerna in da se za takim stališčem skriva napad na vse tiste, ki se v sindikatu in drugod prizadevajo za polno zaposlitev v občinskih upravah. »V

Rimu so se glede Trsta popolnoma uštel, saj bi morali nasprotno pozvati upravo, da zapolni vse vrzeli v svojem organiku,« nam je povedal sindikalni tajnik občinskih uslužbencev CGIL Marino Sossi, »kot zgovorno prica podatek, da bi morala imeti občina stalno zaposlenih 4226 ljudi, konkretno pa je uslužbenec 3425, to se pravi kar osemsto manj, kot piše v organiku. Za tako stanje so v prvi vrsti kriva toga in stroga pravila finančnega zakona, ki ne dovoljujejo novih zaposlitev, svoje velike politič-

ne odgovornosti pa nosi tudi sama uprava, ki v vseh teh letih ni znala ali hotela izvajati pravilne politike o sebi in organizacije raznih služb.«

Računski dvor je po mnenju sindikalistov spregledal tudi specifično tržaške občine, zlasti dejstvo, da ima uprava v režiji nekatere storitve, ki jih druge večje italijanske občine nimajo. Gre za rekrutatorije, otroške vrtnice in številne skrbstvene ustanove, ki jih je občina podedovala od nekaterih ukinjenih ustanov (npr. OMNI), med te izredne storitve pa je treba uvrstiti tudi smetarsko službo. V vseh največjih mestih je namreč skrb za to službo poverjena posebnim mestnim ali medkrajevnim ustanovam (it. enti municipalizzati), ki so neodvisne od občine in zato njihovo poslovanje le deloma bremeni občinski proračun. Tržaška občinska uprava torej nima preveč uslužbenec, kot trdi računski dvor, ampak kar osemsto nezasedenih mest.

Upamo, da bo ta nespodbudni položaj vendarle komu odprl oči, pravijo na CGIL, ki pa hkrati podčrtujejo, da ta koalicija, podobno kot prejšnje, ki so se od leta 1978 vrstile pri vodenju uprave, ne kaže politične volje in pripravljenosti za reševanje teh problemov. Iz dneva v dan smo glede tega vse bolj podobni Palermu in Catanii, je bil še mnenja Sossi, čeprav nekateri stalno dvigajo zastave

učinkovitosti in modernizacije ter ustvarjajo v javnem mnenju utvare, da se bodo z demagoškimi ukrepi stvari spremenile na boljše. »V resnici smo priča zgodovinskimi zamudam pri organizaciji dela in pri izvajanju politike osebja, potem pa hočemo naenkrat zapolniti desetletne vrzeli. Zgovoren je v tem okviru primer nedavnega občinskega razglasa, ki ponuja trideset do štirideset mest v nekaterih službah, seveda le za tri mesece. Kot je bilo pričakovati se je za ta natečaj prijavilo štiri tisoč ljudi, v veliki večini mladih, ki teoretično lahko računajo in upajo na ta mesta. Ni znano pa, kako uprava misli izpeljati ta množični natečaj, okrog katerega se je razumljivo že ustvarilo določeno vzdušje, podobno tistim, ki smo jih bili že neštetokrat priča na Jugu. Ali ne bi bilo zato bolj in koristneje, da bi te mlade zaposlili na osnovi prednostne lestvice urada za delo in ne na podlagi natečaja, ki bo ob koncu povzročil samo kaos in kot vedno še nepotrebne polemike, zamere in razočaranja?« (st)

● Na uradu za najdene predmete se je v juliju zbralo več stvari, ki pogrešajo lastnike. Cela vrsta denarnic, ur, ključev, torb, nakita, čaka v občinski palači na Trgu Unità, kjer jih lahko lastniki dvignejo vsak delovnik od 9. do 12. ure.

NA POBUDO KD KRAŠKI DOM

Tudi v Repnu poletni center

KD Kraški dom bo prihodnji teden organiziralo poletni center za otroke od petega do enajstega leta starosti. Uspesobljene vzgojiteljice Tamara Škabar, Roberta Škabar in Vilma Purrič bodo začele z delom v ponedeljek, 19. avgusta, v občinski telovadnici v Repnu. Otroci bodo s pomočjo vzgojiteljic spoznavali okolje, risali in se razvedrili z najrazličnejšimi igrami. Center bo deloval vsak dan od 8.30 do 12.30. Vpisnina znaša 10 tisoč lir.

Še do konca meseca

»Luči in zvoki«

V miramarskem parku se še ta mesec nadaljujejo predstave »Luči in zvoki«, ki govorijo o tragični ljubezenski zgodbi med Maksimilijanom in Karlo. Ob torkih sta predstavi v angleščini in italijanščini, ob četrkih v italijanščini ter ob sobotah v nemščini in italijanščini. Prva predstava se začne ob 21. uri, druga pa ob 22.15.

● Združenje alkoholikov na zdravljeno sporoča, da je prvega avgusta odprlo nov sedež v Ul. Coroneo 3 v Trstu. Telefonska številka združenja je 766.665.

Zahodnokraški svet hoče biti seznanjen z vsebino novih podrobnostnih načrtov

Predsednik zahodnokraškega rajonskega sveta Slavko Štoka je naslovil na pristojnega občinskega odbornika pismo, v katerem formalno zahteva, naj uprava v čim krajšem času pošlje na ogled temu izvoljenemu telesu vso dokumentacijo v zvezi z novimi podrobnostnimi urbanističnimi načrti za Križ, Prosek in Kontovel. O tem je na svoji zadnji seji razpravljala rajonski svet, ki je bil soglasno mnenja, da bi morali biti planimetrični dokumenti in normativ teh načrtov vsaj nekaj dni na ogled prebivalstvu na sedežu skupščine na Proseku.

Novi podrobnostni načrti pa medtem niso še na ogled javnosti niti na osrednji oglasni deski občine v Ul. Malcanton, kjer je na razpolago samo kopija tozadevnega sklepa občinskega sveta. Za razobešenje načrtov v javnosti uprava čaka na dokončni sklep pokrajinskega nadzornega odbora, ki se bo sestal baje prihodnji teden. Takoj po tem sklepu bo župan Richetti podpisal razglas, ki bo naznanjal javnosti, da so podrobnostni načrti stopili v veljavo. Občani bodo imeli od datuma objave županovega razglasa dvajset dni časa za ogled načrtov in še dodatnih dvajset dni za vložitev morebitnih pritožb in prizivov.

Sindikata CGIL o onesnaženosti morja

Kateri so vzroki za izredno onesnaženost morja v Tržaškem zalivu? Kako zmanjšati vedno večji odstotek bakterij v vodi ob barkovljanski obali? Tako se sprašuje pokrajinski sindikat CGIL, ki obenem opozarja ustrezne občinske službe na zaskrbljujoče stanje »tržaškega morja« in zahteva učinkovito preiskavo, ki naj bi odkrila vzroke za vedno bolj onesnaženo morje.

Pri tem se po mnenju CGIL ne more vse odgovornosti naprtiti nekaterim skritim kanalizacijskim odtokom, temveč je treba predvsem ugotoviti, če pravilno deluje glavna čistilna postaja v Ulici Svevo 25, če se že uporablja »klasifikacijski bazen« in kam spuščajo odpadne tekočine nekatera privatna podjetja.

Glede na številne doslej še neresene probleme v zvezi s higieno in varstvom v delovnem okolju, na katere stalno opozarja tudi Služba za medicino dela, se sindikatu CGIL porajajo dvomi, da bo občinska uprava sposobna zadovoljivo rešiti ta problem. CGIL ob koncu še poudarja, da se morajo vsi onesnaževalci odkriti in primerno kaznovati v dobrobit zdravja vseh prebivalcev, ki jih ti problemi neposredno prizadevajo.

● Tržaška občina sporoča, da bo občinski bazen »Bianchi« zaradi obnovitvenih del zaprt za občinstvo do 30. septembra.

Drevi bosta koncertirala v Prosvetnem domu

Črtomir in Mojca Šiškovič gosta Tabora na Opčinah

Tabor '85: tradicionalni poletni praznik, ki ga letno prireja v tem obdobju kulturno društvo Tabor z Opčin se tudi letos v teh dneh uspešno odvija. V okviru raznih prireditev, ki so se pričele že pretekli petek, je danes, torek, 13. avgusta, na vrsti glasbeno srečanje izredne privlačnosti. V Prosvetnem domu na Opčinah bo namreč drevi s pričetkom ob 20.30 koncert violinista Črtomira Šiškoviča ob spremljavi pianistke Mojce Šiškovič. Vsaka podrobnejša predstavitev obeh glasbenikov bi bila nedvomno odvečna, saj sta oba v naših krogih zelo dobro poznana že iz šolskih let, violinist zaradi izrednih umetniških uspehov in priznanj, ki jih je dosegel na mednarodni ravni, pianistka pa zaradi aktivne koncertne dejavnosti in pedagoškega dela, ki ga opravlja na šoli Glasbene matice v Trstu. Podrobneje smo o obeh glasbenikih brali na našem dnevniku v evangeličanski cerkvi, v sklopu koncertov, ki sta jih julija priredila tržaška avtonomna letoviščarska in turistična ustanova in Združenje glasbenca srečanja ob 100-letnici rojstva Cesareja Barisona.

Nocojšnji spored vključuje skladbe, ki jih je duo predstavil tržaškemu občinstvu na omenjenem koncertu. Prvi del sporeda obsega najprej dva

stavka iz Bachove Sonate v a-molu za violino solo BWV 1003 in sicer Grave ter Fuga; sledil bo Rondo v A-duru D 438 za violino in klavir avstrijskega skladatelja, Franza Schuberta; dva Paganinijeva capriccia, št. 20 in 24 za violino solo bosta sklenila prvi del sporeda. Koncert se bo nadaljeval v drugem delu s Sonato za violino solo skladatelja Honeggerja, večer bo pa sklenilo delo francoskega ustvarjalca Saint-Saenssa Introduction - Rondò capriccioso op. za violino in klavir.

N. K.

Kiparska razstava v Sesljanu

Do 24. avgusta bo na sesljskem sedežu Avtonomne turistične ustanove odprta kiparska razstava »Kiparski prostor - raziskovalne poti v F-JK«.

Svoja dela razstavljajo Carà, Celič, Chersicla, Cristin, Perizi, Stacul in Villibossi, ki spadajo med najbolj znane kiparje v deželi.

Razstava je odprta vsak dan razen ob ponedeljkih od 10. do 13. in od 17. do 20. ob delavnikih, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 13. ure.

Restavracija Furlan v novi opremi

Prejšnji petek je bilo na vrtu in znotraj restavracije Furlan vse živo. Velika množica prijateljev, stalnih gostov in predstavnikov raznih organizacij je prihitela na otvoritev obnovljenih prostorov te priznane repnabrske restavracije. Glavno besedo na kraji otvoritveni slovesnosti je imel lastnik Karlo Guštin, ki je poudaril, da obnovljeni gostinski obrat praznuje letos kar dve važni obletnici in sicer stoletnico obstoja in dvajsetletnico lastniškega prevzema družine Guštin. Obenem se je zahvalil podjetju Piani iz Cervinjana

za res posrečeno opremo in drugim podjetjem, ki so sodelovala pri obnovi.

S krajšimi govori so pohvalili lastnika za opravljeno obnovitveno dela repnabrskega župana Colja, predstavnik SDGZ Nanut in predsednik skupščine pčrbratene občine Logatec, Lipovec. Gostinski prostori so z obnovo pridobili ugledno in prijetno podobo, z obilno uporabo najrazličnejših vrst lesa pa v obiskovalcu nevsiljivo prebujajo prijeten občutek toplote in domačnosti.

Tridnevni poletni partizanski praznik v Boljuncu potrdil navezanost borcev in aktivistov na ideale NOB

Res je, da je poletje čas poletnih praznikov, ali šlager, kot jih po domače imenujemo. Res pa je tudi, da ima vsaka šagra svojo vsebino, svoj namen in pomen.

Če bi ne bilo tako, potem se ne bi Zveza borcev iz Boljunca trudila, da že peto leto zapovrstjo, v najbolj vročem poletju, tedaj, da je tudi težko iskati sodelavce in tiste, ki bi pri delu kaj pomagali, organizira v vasi svoj partizanski praznik.

Kljub vsem težavam torej, ki jih organizacija takšnega praznika zahteva, je leta tudi letos lepo uspel, v splošno zadovoljstvo organizatorjev in vseh tistih, ki so se tega tridnevnega praznika polnoštevilno udeležili.

Rekli smo, da je šlo za partizanski poletni praznik, torej za praznik, ki ima in tudi mora imeti svojo podobo, svojo vsebino, ki se mora navezovati na ideale osvobodilnega boja, ki so pred toliko leti povezovali in še danes povezujejo bivše borce in aktiviste, ki pa daje tudi priložnost, da se le-ti med seboj ponovno srečajo, obudijo spomine in se pripravijo, da se po svojih močeh v novi sezoni ponovno vključijo v delovanje domačih partizanske sekcije, kot tudi v delovanje vseh domačih društvenih dejavnosti.

Začetek praznika je bil že v soboto, in sicer, kot je to tradicija poletnih praznikov, z družabno prireditvijo, plesom in z odprtjem kioskov, ki so pridno delali do poznih nočnih ur.

V nedeljo popoldne je bil osrednji del praznika, ki se je, kot se za tak partizanski praznik spodobi, začel s sprevedom, na čelu katerega je bil pihalni orkester iz Brega, za njim pa so šli s titovkami na glavi bivši domači borci, nato pa

še gostje s to in onstran meje. Povorka je odšla do spomenika padlim, kjer je orkester zaigral »Žrtvam«, sledila sta enominutni molk, nato pa še polaganje vencev.

Tej kratki, a vedno močno občuteni svečanosti, je nato sledil drugi del programa, ki se je začel z govorom Neve Lukeš v imenu Združenja aktivistov osvobodilnega boja za Tržaško ozemlje in Paola Seme v imenu pokrajinskega odbora VZPI - ANPI.

Oba govornika sta se spomnila letošnje pomembne obletnice osvoboditve in konca vojne, ki sta pomenila, sta med drugim dejala, poraz fašizma, a ne tudi njegov konec. Vsa poveljna leta

se zato nadaljuje boj proti vsem desničarskim in nazadnjaškim silam v svetu, pa tudi pri nas, silam, ki bi hotele povzročiti novo vojno, ki ne tjiho nacionalno mržnjo, ki nam Slovincem v Italiji, je dejala Neva Lukeš, še danes odrekajo naše pravice, za katere je toliko naših najboljših borcev in aktivistov dalo svoje življenje. Mladina je tista, na katero se ob takšnih praznikih, je še dejala govornica, obračamo z pozivom, da nadaljuje boj za uresničitev idealov, ki so ohranili tudi danes vso svojo vrednost: to je mir, svoboda in pravica, da tudi mali narodi in manjšine, kot je naša, uživajo vse pravice, ki jim pripadajo.

Govorom je sledil nastop pihalnega orkestra Breg, ki je pod taktirko Nika Persiča izvedel bogat program slovenskih in borbenih pesmi, ki so se lepo vključile v samo praznovanje.

V soboto zvečer je za ples in zabavo poskrbel glasbeni ansambel DOC - Band iz Milj, v nedeljo je prijetne, vesele in poskočne igral ansambel POMLAD, sinoč pa so praznik zaključili domači Veseli godci.

Zveza borcev iz Boljunca je nameravala ob tem prazniku odpreti tudi svoj novi sedež. Do odprtja ni prišlo, ker bo treba opraviti še nekatere dela. Tako bodo poskrbeli za svečano otvoritev neke v jeseni, ko jo bodo povezali tudi s praznovanjem 40. obletnice osvoboditve.

Med številnimi gosti, ki so se tega 5. poletnega partizanskega praznika udeležili, so bili jugoslovanski konzul Aleksander Nikolič, Germano Švara, ki je zastopal dolinsko občinsko upravo ter predstavniki borčevskih organizacij s to in onstran meje.

V CENTRU PRI MIRAMARU

Simpozij o odpornosti materialov

V Mednarodnem centru za teoretsko fiziko v Miramaru bo do konca avgusta mednarodni simpozij o odpornosti materialov. Okrog 50 strokovnjakov iz Evrope in dežel v razvoju bo sodelovalo na tej prireditvi, ki jo bosta vodila prof. Giorgio Cagliotti iz Milana in prof. Balakrishnam iz Madrasa (Indija).

Organizatorji so poudarili, da bo simpozij dal uporabne rezultate tudi za področje industrijske tehnologije.

Informativne table za turiste

Da bi turisti, ki obiskujejo naše kraje, lažje našli hotele, razne kulturno-zgodovinske spomenike, druge zanimivosti in športna igrišča, je avtonomna turistična ustanova pred kratkim nabavila več kot sto informativnih tabel, ki so jih nato podarili občinskim upravam v Trstu, Miljah in Devinu - Nabrežini.

Trenutno je postavljenih že več kot polovica tabel, v teku pa so dela za postavitev ostalih.

● Prejšnjo sredo je pokrajinski odbornik za turizem Bruno Cavicchioli v okviru 34. sejma lesa v Celovcu obiskal občinskega odbornika koroške prestolnice, dr. Dietra Jandla. V pogovoru sta predstavila koroško in tržaško turistično ponudbo.

Po podatkih pokrajinskega statističnega urada za junij Število prebivalstva še naprej upada pa tudi nivo zaposlovanja pod lanskim

Število prebivalstva v naši pokrajini in še posebej v Trstu še naprej upada. To je razvidno iz rednega mesečnega statističnega pregleda, ki ga pripravlja pokrajinski statistični urad. Tako je bilo konec junija v naši pokrajini 273.452 stalnih prebivalcev (30.6.1984: 275.982) v Trstu pa 242.417 (30.6.1984: 244.862).

Naravni prirastek v juniju je deficiten za 142 oseb. Rodilo se je 139 otrok, umrlo pa je 281 ljudi (junij 84: 142 rojenih, 327 mrtvih). Negativni saldo ima tudi migracijsko gibanje. Tako se je v juniju v pokrajini na novo prijavilo 284 oseb, zbrisalo pa 308 (junij 84: 241 prijavljenih, 283 zbranih).

Čeprav je bilo vreme v juniju precej deževno in so bile temperature pod dolgoletnim povprečjem pa je bilo stanje v kmetijstvu zadovoljivo. Tako je junija precej dobro stanje v vinogradništvu, dobro pa je tudi zdravstveno stanje živine. Zaradi obilne krme se v bodoče predvideva tudi večji prirastek živine.

Optimistične pokazatelje v juniju nudi turizem. Tako je bilo v juniju zabeleženo 34.927 nočitev domačih gostov in 19.929 tujih. V primerjavi z

junijem lani predstavljajo te številke 26,7-odstotno povečanje nočitev domačih gostov in 7,8-odstotno povečanje tujih gostov. Tudi število nočitev v prvem polletju letos je pri domačih gostih večje od števila nočitev lani. Tako je bilo v prvih šestih mesecih zabeleženo 172.752 nočitev domačih gostov (1984: 162.694), zmanjšalo pa se je število tujih gostov, ki jih je v prvem polletju letos bilo 87.221, lani v istem obdobju pa 95 tisoč 229.

Konec junija je bilo v tržaški pokrajini skupno zaposlenih 86.116 delavcev, kar je 730 delavcev (0,8 odstotka) manj kot junija lani. Popravilo pa se je stanje v primerjavi z letošnjim majem, ko je bilo zaposlenih še 25 delavcev manj.

Če podrobneje pogledamo število zaposlenih v glavnih sektorjih, lahko ugotovimo, da je bilo največ delavcev v industrijskem sektorju, kjer je bilo zaposlenih 29.599 delavcev (34,4 odstotka), v javnih službah je bilo zaposlenih 28.640 delavcev (33,3 odstotka), v trgovini pa 17.624 (20,5 odstotka) delavcev. V istem mesecu lani so bili v trgovini zaposleni 17.703

delavci, v industriji 30.401, v javnih službah pa 28.505 delavcev.

Število iskalcev zaposlitve na uradu za delo se je v primerjavi z lanskim junijem zmanjšalo za 0,5 odstotka. Tako je junija letos bilo na spiskih nezaposlenih 6.481 oseb, lani pa 6.515. Občutnejše se je to število zmanjšalo v primerjavi z letošnjim majem, ko je delo iskalo 6.630 oseb ali 2,2 odstotka več kot junija.

Indeksi cen na drobno za delavske in uradniške družine je v tržaški občini junija znašal 195,4 (osnovno leto 1980 = 100), kar predstavlja 0,4 več kot v mesecu maju. V primerjavi z lanskim junijem pa so življenjski stroški narasli za 8,9 odstotka.

Požar v mlekarji

V mlekarji v Ul. Tigor 10 je v noči med nedeljo in ponedeljem izbruhnil požar, ki je dokaj poškodoval prostore in uničil nekaj blaga. Tržaški gasilci domnevajo, da je požaru botroval kratak stik v motorju hladilnika. Lastnica mlekarne Starc Ronchelli ni vedela točno določiti škode, ki jo je povzročil ogenj.

V devinsko-nabrežinski občini

PRIZIV PRI IMA MALO MOŽNOSTI ZA USPEH

Ob prisotnosti zagovornikov KPI in PRI Mgorovicha in Pacorja so večeraj jutraj na tržaški prefekturi ocenili pritožbo republikanske stranke v zvezi z volilnimi izidi v devinsko-nabrežinski občini. PRI kot znano pravi, da je pri seštevavanju glasov in preferenc prišlo do nekaterih napak oziroma do napačnih tolmačenj nekaterih znakov in števil na glasovnicah na škodo Spadolinijeve stranke in v korist komunistov. Priziv je podpisala predstavnica PRI, ki je prejela največ preferenc, a ni bila izvoljena, medtem ko je zadnji izvoljen v devinsko-nabrežinskem svetu neodvisni levčar (izvoljen na listi KPI) Marino Vacci.

Na prefekturi so večeraj podrobno ocenili vse kontestirane glasovnice, pregled pa je pokazal, da je pritožba PRI v glavnem neutemeljena. Končna odločitev pripada vsekakor deželni upravni sodišču (TAR), ki bo o tem dokončno sklepalo sredi oktobra. Po večerajšnjem razpletu dogodkov pa imajo republikanci sedaj v bistvu zelo malo ali skoraj nič možnosti, da bo sodišče sprejelo njihovo pritožbo. V pričakovanju razsodbe pa se lahko devinsko-nabrežinski svet medtem brez težav sestane in formalno umesti vse izvoljene svetovalce. Računajo, da bo umestitvena seja sredi prihodnjega me-

seca, seveda če ne bo prišlo do novih zapletov v pogajanjih med komunisti, socialisti in Slovensko skupnostjo.

† V nedeljo, 11. t.m., nas je zapustil naš dragi mož, oče in nono

Pino Lassig

K večnemu počitku smo ga pospremili včeraj.

Posebna zahvala g. Markuži, dr. Sardagni, vsem zdravnikom in uslužbencem sanatorija v Nabrežini ter darovalcem cvetja in vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Žalujoča žena Nadka, sin Giorgio, snaha Raffaella in vnuk Andrej.

Sesljan, 13. avgusta 1985

† Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša predraga

Lojzka Žerjav por. Bogatec

(GIGIA)

Pogreb bo jutri, 14. t.m., ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v Križu.

Žalostno vest sporočajo: mož Viktor, brat Frančko in sestra Marica in Danila z družinami, Livio in Franko ter drugi sorodniki.

Križ, 13. avgusta 1985

Žalovanju se pridružujeta Marta in Rafael Kocijan.

KD Vesna in ŠD Mladina se klanjata spominu

LOJZKE BOGATEC - GIGIE

in izrekata Viktorju in družini iskreno sožalje.

Pevci moškega zbora Vesna globoko sočustvujejo z Viktorjem Bogatcem in Frančkom Žerjavom ob izgubi drage žene in sestre Gigie.

Sekcija KPI Josip Verginella izreka tov. Viktorju Bogatcu in svojem globoko sožalje ob izgubi drage Gigie.

Ob težki izgubi drage žene Lojzke Žerjav - Bogatec, izreka Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja za Tržaško ozemlje svojemu odborniku Viktorju Bogatcu in svojem iskreno sožalje.

Svojemu odborniku Viktorju Bogatcu izreka sožalje ob smrti žene Lojzke pokrajinski odbor Vsestranskega združenja bivših deportirancev v nacističnih taboriščih ANED.

Ob smrti dragega
MIČETA KRALJA
se pridružuje žalovanju
brat Andrej.

Ob izgubi Mičeta Kralja izreka iskreno sožalje hčerki Anici in vsem svojem

odbor KD Primorec - Trebče

Ob smrti dragega očeta izreka ŠD Primorec iz Trebče iskreno sožalje Anici, Aldotu in svojem.

Ob izgubi dragega očeta Ivana Kralja, izrekata iskreno sožalje hčerki Anici učno in neučno osebje celodnevne osnovne šole Šempolaj - Slivno. Sožalju se pridružujeta Neva in Ivanka.

SPDT izreka globoko sožalje svojem ob smrti aktivnega planinca, predvojnega plezalca in povojnega soustanovitelja slovenskega planinskega društva

GIGIJA HROVATINA

»Tržaški oktet« uresničil še eno poslanstvo kulture in prijateljstva

Tržaški oktet se je v noči na ponedeljek vrnil še z enega sicer kratkega, toda zelo pomembnega gostovanja. Tokrat se je, vedno v prijateljski organizaciji g. Paola Bonattija in njegove družine, spet mudil na stičišču Ligurije in Toskane, vendar v posem drugih krajih tega lepega in zgodovinsko bogatega predela Italije.

V soboto zvečer je oktet nastopil pri slavnostni maši v počastitev praznika domačega patrona sv. Lorenza v istoimenski cerkvi v Portovenere v neposredni bližini La Spezie, po maši pa je imel celovečerni koncert v skoraj tisoč let stari cerkvi na slikovitem promontoriju Byronovega spomenika, ki je skupno s cerkvijo pod pokroviteljstvom Mednarodnega sklada za spomeniško varstvo. V prisotnosti zelo številnega občinstva, med katerim so bili mnogi turisti raznih narodnosti, je Tržaški oktet izvajal skladbe iz svojega repertoarja, v prvem delu polifonske in nabožne, v drugem delu pa slovenske (Mlatiči, Noč trudna, Da hōra ta Čaninawa in Tolmin, ter skladbe raznih narodov).

Po koncertu, ki ga je glasbeno očitno kompetentno občinstvo nagradilo z navdušenimi aplavzi, je bil Tržaški oktet s svojimi spremljevalci gost domačega komunističnega župana dr. Talevija na prazniku dnevnika l'Unità, kjer je seveda spet moral zapeti nekaj priljubljenih.

Naslednjega dne, v nedeljo, dopoldne je Tržaški oktet pel pri maši v idiličnem toskanskem mestecu Fivizzano, središču precej obsežne občine in v zgodovini italijanske kulture znanem po pomembnih osebnostih in dogodkih, kot na primer začetkih italijanskega tiskarstva

s premičnimi črkami, po sedežu starodavne »Akademije nepopolnih« (L'Accademia degli imperfetti) itd. Po maši je oktet prišel ves navdušen pozdravit tudi znani televizijski tam živeči vremenoslovec polk. Bernacca, po bežnem ogledu prostorov »Akademije« pa je bil oktet za kosilo gost tamkajšnje občinske uprave nakar se je podal v mestce Castiglione del Terziero, kjer je bil gost ugodnega zgodovinarja, literata in glasbenega studioza ter obenem priorja »Akademije nepopolnih« prof. Loris Jacopa Bononija na njegovem gradu, iz preloma med tisočletjema, ki z visokega griča dominira nad zeleno gričevnato okolico.

Prof. Bononi je tu svoje goste na izjemno privlačen in vsebinsko bogat način seznanil z razvojem in zgodovino gradu skozi stoletja, oktet pa se mu je za prijazno gostoljubje in srečanje polno človeške plemenitosti, zahvalil z nekaj pesmimi, ki so gostitelja tako navdušile, da je naše pevce povabil za prihodnje poletje na celotensko bivanje na njegovem gradu, kjer vodi tudi posebno vokalno šolo in na vrsto koncertov ne samo v tamkajšnji, pač pa tudi širši okolici. V spomin na tokratni obisk pa je prof. Loris Jacopo Bononi poklonil oktetu nekaj starih tiskov s posvetilom.

Tudi to gostovanje Tržaškega okteta se je tako pomenljivo pridružilo drugim v njegovem dragocenem poslanstvu spoznavanja in prijateljstva med narodi in ljudmi različnih jezikov, kultur in opredelitev toda vedno med ljudmi dobrih in plemenitih namenov.

Jože Koren

Tatiča na motornem kolesu v nedeljo okradla ženici

Dve priletni ženski sta bili v nedeljo žrtvi surovega napada dveh mladih motoriziranih tatičev, ki sta jima s silo pobrala torbici z denarjem in dokumenti.

Na vogalu Ul. Piccardi in Ul. Eremo sta se dva mladeniča na motornem kolesu od zadaj približala 76-letni Brunilde Pellizzari vd. Salerno iz Ul. Ghirlandaio in ji s silo strgala iz rok torbico, v kateri je bilo 50 tisoč lir in nekaj dokumentov, ter jo brž odkurila. Malo zatem sta se mladeniča, verjetno ista, prav tako na motornem kolesu, lotila 71-letne Anne Mosezza vd. Starc iz Ul. Gambini 30. Mosezzijeva se je ravno sprehajala s prijateljico nedaleč od doma, ko sta mlada dolgooprsteža z belim motornim kolesom zavozila na pločnik in ji v hipu sunila torbico drap barve. Ženska je imela v torbici milijon 250 tisoč lir, potni list in druge dokumente.

Mosezzijeva je policijskim agentom opisala mladeniča. Dejala je, da je bil eden plavalas in oblečen v belo srajco. Ta opis se je povsem ujemal opisu, ki ga je posredoval agentom pešec, ki je približno ob 19.30 v Ul. Rafferina opazil dva mladeniča na belem motornem kolesu, medtem ko sta se znebila torbice in zavila proti Trgu Garibaldi. V torbici so bili dokumenti Pellizzarijeve (denarja seveda ni bilo več v njej). Čez kako uro so v Ul. Rossetti našli še potni list Anne Mosezze, tudi tokrat pa ni bilo o denarju ne duha ne sluha.

Z avtom v drevo

Med vožnjo po drevoredu pri Lovcu v smeri proti Bošketu je fiat uno iz še nepojasnjenih vzrokov zavozil s ceste in trčil v obcestno drevo. V nesreči jo je najhuje skupila sopotnica v avtomobilu, 25-letna Manuela Bertoli iz Rio Spinoletto 36/7, ki si je zlomila desno koleno in se potokla po prsnem košu. Ozdravela bo v dveh mesecih.

Voznik fiata uno, 25-letni Orazio Sadon iz Ul. Antoni 20 se je ranil v desno nogo in si poškodoval vezi gležnja. Okreval bo v 30 dneh.

Kradla sta rojakom

Policijski agenti so v soboto onesposobili dva tatiča, jugoslovanska državljana, ki sta kradla rojakom. 30-letni Stjepan Salaj iz Osjeka in 31-letni Luka Bakota iz Splita sta na Nabrežju Grumula vlomila v tamkaj parkirani avtomobil reškega taksistice in pobrala nekaj torb blaga in predmetov, ki so jih lastniki pustili v avtu po nakupih v Trstu.

Njuno rovarjenje okrog avta je opazil policijski inšpektor Scozzai, ki se je takoj pognal za obema nepridipravoma. Pri tem so mu priskočili na pomoč še nekateri drugi agenti, ki so po nekaj sto metrih ulovili Salaja in Bakoto in ju odvedli na tržaško kvesturo. Oba znikavta se bosta morala pred sodnikom braniti obtožbe tatvine v obremenilnih okoliščinah.

Vespist zbil pešca in jo odkuril

Z vespo je povozil pešca, nato pa je kar na lepem pustil vespo na kraju nesreče in jo popihal.

Zgodilo se je v soboto dopoldne v križišču Ul. Carducci in Ul. Passo Goldoni, Oriano Furlani iz Ul. S. Pelagio 15 je s svojo vespo zbil Giuseppe Berlingeria iz Ul. Trissino 2 in se nato oddaljil. Nekateri mimoidoči so opazili, da je po nesreči zavil v javni lokal v Ul. Erbette in obvestili mestne redarje. Le-ti so moškega aretirali in ga prijavili sodstvu, ker ni nudi pomoči Berlingeri, nadalje pa še zaradi tatvine (vespa je bila ukradena), vožnje brez voznškega dovoljenja in vožnje v vinjenem stanju.

● V Ul. dei Rettori bodo še danes popravljali napušč poslopja št. 1. Na tem odseku bo zato ulica zaprta promet od 8. do 17. ure.

gledališča

VERDI

Gledališče Verdi sprejema nove pevce za okrepitev opernega pevskega zbora. Iščo zlasti kontralte in tenorje. V ta namen bo priredilo audicije. Za podrobnejša pojasnila se zainteresirani lahko obrnejo na urad za osebje gledališča Verdi (Ul. Einaudi 1), tel. na št. 040/62931.

V soboto zvečer na trgu pred spomenikom DRZEN VLOM SREDI KRIŽA

Poletna črna kronika skoraj vsak dan beleži tatvine po mestnih stanovanjih, ki v odstotnosti lastnikov postanejo tarče vlomilcev, za katere je bil avgust vedno zelo »uspešen« mesec. V zadnjih letih pa se je »delokrog« vlomilcev in tatvinskih tolpa razširil tudi na okolico, kot je lahko v soboto zvečer na lastni koži preizkusila družina Ambroža in Daria Švaba iz Križa št. 325. Iz njune hiše v središču vasi na trgu pred spomenikom in tik zelo obiskanega vaškega bara so prijatelji tuje lastnine odnesli dragocene predmete in denar v vrednosti približno štirih milijonov lir, da ne štejemo škode, ki so jo povzročili med vandalskim vlomom. Med ukradenim denarjem je tudi del inkasa vaškega praznika domačega ŠD Vesna, ki ga je Dario Švab kot društveni blagajnik, hranil doma.

Tatovi so vdrli v hišo (prej so obiskali spodnje stanovanje, nato pa še zgornje) preko vrta, potem ko so preplezali stranski zid. Verjetno niso prihajali od daleč, saj so očitno zelo dobro vedeli, da so se vsi Švabovi mudili na društvenem prazniku, oddaljenem ne več kot dvesto metrov od oropane hiše. Tudi v baru blizu barom je bilo takrat (približno med 22.30 in polnočjo) precej ljudi, nihče pa ni videl ali slišal kaj se je dogajalo v sosedni stavbi. Tako smo prišli na kraj tatvine in uvedli preiskavo, ki bo vse prej kot lahka, nam je povedal načelnik devinsko-nabrežinskega komisariata javne varnosti. Gre za podvig dobro organizirane tolpe, ki jo sestavljajo

krajani ali pa, ki ima v svoji sredi dobrega vaškega »pomočnika«, pravijo še na policiji, ki dodajajo, da so prav v Križu v nedeljo zebeležili nekaj poskusov podobnih tatvin. »Mi smo vsekakor še poostriši naše izvidniške pohode v Križu, zlasti ponoči, brez očitvev ali drugih konkretnih elementov pa je tudi naše delo oteženo. Ljudi še enkrat pozivamo na previdnost in da bolje zaščitijo svoja stanovanja, vsem pa svetujemo naj ne puščajo doma večjih dragocenih predmetov, saj imamo za to nalašč banke in v vasi tudi pošte,« nam je še povedal načelnik komisariata, ki je za tatvino pri Švabovih v Križu prosil še za sodelovanje znanstveni oddelek tržaške kvesture.

Amputirana roka

V Miramarskem drevoredu v bližini kopališča železničarjev je v nedeljo ob 2. uri alfa romeo treščil v avto bianchi, ki je bil parkiran na desni strani ceste. Trčenje je bilo izredno silovito, saj je ostal sopotnik v alfa romeu, 31-letni Mauro Stani iz Ul. Ponzianova 1 ukleščen v razbitinavi avtomobila. Po prevozu v glavno bolnišnico so zdravniki ugotovili, da si je ranjenec tako hudo poškodoval desno roko, da so mu jo morali amputirati. Zanj so si pridržali prognozo.

Avtomobil je upravljal 26-letni Guerrino Orto iz Ul. Rivo 7, ki pa je ostal nepoškodovan.

Pretrsljive izkušnje tržaških gasilcev med reševalno akcijo v dolini Stave

Prebivalstvo doline Fiemme in veliko tamkajšnjih turistov ni vedelo, kaj se dogaja, ko se je 19. julija, ob 20.30 zemlja pod njihovimi nogami zatresla in ko je močno zabobnelo. Mislili so, da je potres ali eksplozija. Ko so zvedeli, kaj se v resnici dogaja, je bilo prepozno: v hipu je reka blata z močno silo odnesla njihova trupla kilometre daleč. Vsemu, kar se je dogajalo zatem v tej dolini smrti, so prisostvovali tudi tržaški gasilci, ki vedo povedati marsikaj o tej pretresljivi in nepozabni izkušnji.

Na kraj nesreče so dopotovali izmenično tri skupine, tretja skupina se je vrnila prejšnjo sredo. Prva skupina petnajstih tržaških gasilcev pa je bila v dolini Stave že prvi dan katastrofe. Ko so prišli na kraj, se jim je prikazal strašen prizor: vse povsod samo blato, saj je kot lava poplaval dolino 50.000 kubičnih metrov blata. Najprej so skušali rešiti preživele, a niso vedeli, kje bi začeli. Zelo težko je bilo iskati, saj je bilo vse popolnoma pogreznjeno v blatu. Šele po nekaj urah so se res številne reševalne enote (6.000 oseb) nekoliko bolj organizirale.

Po osmih trdih dneh dela se je prva izmena tržaških gasilcev vrnila domov in odpočivala je druga. »Po precejšnjih urah vožnje smo prišli na kraj katastrofe,« nam je povedal eden od gasilcev te skupine. »Pred nami se je vila nekaj sto metrov široka blatna cesta zdelo se nam je, da smo na luni. Zmedeni smo bili pred tem strašnim prizorom. Na delu so bili že prostovoljni gasilci iz okolice, gasilske enote iz Benetk, Padove, Vicenze, Torina, Milana, Macerate ter policija, karabinjerji, vojak in beli križ iz Bolzana (Weisses Kreuz), ki je bil izredno dobro pripravljen; razdeljevali so nam hrano in pijačo ves dan. Policija in karabinjerji so u-

rejevali promet in prevoze, vojaške enote so pomagale pri odnašanju materiala. Iz Benetk je prišla tudi skupina potapljačev. Mi, kot ostali gasilci, pa smo iskali v blatu trupla in vse kar bi lahko pomagalo pri identificiranju žrtev. Dolino smo razdelili na več predelov, vsaka skupina je delala v določenem predelu. Najtežavnejše je bilo delo na koncu doline, kjer se je reka blata ustavila in se razširila. Ponekod je bilo blata do pet metrov, hodili smo lahko le po deskah, ki so se neprestano pogrezale. Če je kdo po nesreči padel v blato, so ga takoj razkužili in obleke odvrgli. Bila je namreč velika nevarnost okužbe, ki jo povzroča stik z razpadajočimi trupli. Zaradi tega smo izredno pazili, da se nismo med delom urezali, niti brade si nismo obrili. Preden smo se česa dotikali, smo si nadeli gumijaste rokavice in maske.«

»Težko je bilo najti cela trupla. Iz blata smo potegnili roke, noge in druge razmesarjene dele... Naša skupina je našla 7 trupel, blato pa ni razkrilo še vseh strahot, še vedno pogrešajo kakih 50 oseb. Brž ko smo našli truplo ali njegove dele, smo poklicali helikopter, ki je v rjuho zavite ostanke odpeljal v bolnico. Tam se v teh dneh vrstijo žalostne procesije sorodnikov in prijateljev, ki skušajo prepoznati mrličje. Po najlonskih vrečkah iščejo predmete, ki so pripadali nesrečnim žrtvam: prstan, uro, zapestnico, obleke dokumente...«

Neusmiljen plaz je s silno močjo odnesel vse, kar je našel na svoji poti in pustil za sabo štiri metre globok jarek. Sedaj pa je tam le suha pusta zemlja in zadah po smrti. Tragedija v dolini Fiemme je zadnja v verigi takih katastrof, ki bi jih lahko preprečili.

B. Boneta

Lojzke-Gigie Bogatec ni več med nami

Močno je odjeknila v Križu, pa tudi v sosednjih vaseh in v Trstu vest, da je v tržaški bolnišnici včeraj umrla Lojzka Žerjal - Bogatec, žena znanega in prizadnega kulturno-političnega delavca iz Križa, Viktorja Bogatca.

Bila je to dobra, zavedna Slovenka, doma iz prav tako zavedne in napredne družine Žerjavov iz Križa, v kateri je že v rani mladosti vzljubila petje in se kot pevka udeleževala v domačem zboru; ko pa je bila s svojim možem, zaradi fašizma, nekaj let tudi v Argentini, se je vključila kot pevka tudi v tamkajšnji napredni slovenski zbor.

S svojim možem Viktorjem je doživljala vse težave in trpljenje pod fašistično diktaturo, se vključila v narodnoosvobodilno gibanje in bila leta 1944, potem ko so njenega moža aretirali, mučili in nato odpeljali

v Buchenwald, tudi sama aretirana in odpeljana v nacistično taborišče Auschwitz, odkoder se je vsa izčrpana, z močno zrahljanim zdravjem, vrnila julija 1945 domov.

Vsa povojna leta je aktivno sodelovala v domačem društvu, njen dom je bil vedno na stečaj odprt vsem tovarišem, prijateljem in znancem. Še zadnje čase, ko je bila že zelo slaba, ni nikoli rada pokazal svojih težav, če je le mogla je še prišla na domače prireditve, za vsakogar je imela toplo, prijateljsko besedo.

»Vsi, ki smo dali nacistična taborišča skozi, smo zaznamovani,« nam je dejala pred meseci, ko so po kale obletnice osvoboditve še preživeli jetnikov iz teh taborišč. In res je bilo tako — veliko sile, veliko moči je imela v sebi, veliko poguma in veliko ljubezni do svojih, do svojih vasi in do svojega naroda. A vse to ni pomagalo, da bi lahko tudi to krat premagala težave, povezane z njenim slabim zdravjem.

Težko nam je, ko pomislimo, da je ne bomo več videli na naših prireditvah ob možu, težko nam je ob mislih, da nas ne bo, vedno prijazna in z nasmehom na ustnicah, sprejeta na vratih svojega vrta, ali doma. In gubili smo zavedno in napredno Slovenko, dobro tovarišico, ki jo ne bo pogrešal le domači Križ, temveč tudi vsi.

Možu in vsem svojem naše iskreno sožalje.

NEVA LUKES

Razgovor z Duškom Jelinčičem

Tudi plezanje v gorah je lahko način kako preživeti prosto soboto in nedeljo

»Kje si preživel nedeljo Duško?« Takšno vprašanje, kot sem ga zastavila svojemu mlademu kolegi Dušku Jelinčiču, ko sva se srečala ob začetku novega tedna na delu, bi lahko pravzaprav postavila komurkoli drugemu v tem poletnem času, ko mnogi še dopustujejo, nekateri pa dalj, drugi za kratek čas. Njegov odgovor pa ni bil tak, kot bi mi ga dal lahko prav vsakdo izmed nas.

»Bila sva s prijateljem na Triglavu in preplezala njegovo severno steno. Bil sem prost v soboto in nedeljo, vreme je bilo še kar ugodno in tako sva se odločila za klasično smer v tej steni, ki pa je prav gotovo najdaljša saj je dolga 1200 metrov terja od 6 do 10 ur plezanja. Ko sva se vzpenjala proti vrhu je šlo vse v redu, več težav sva imela pri spuščanju, ker sta naju zajela mrak in še megla. Tako sva nad steno prebila noč. In, če povem, da je bilo kakih 15 stopinj pod ničlo in da sem moral začeti okrog štirih zjutraj močno udarjati s kladivom po steni, da sem se pogrel, potem je vsakomur jasno, da ni bilo vse prav tako lahko.«

Pa kako, da se odločaš za takšne izlete? Zato ker si ljubitelj planin, ker ti je ljubezen do teh vcepil že tvoj oče, ker imaš rad avanturo?

»Alpinizem ni in ne sme biti avantura. Vsak alpinist mora biti za vsako turo dobro fizično in duševno pripravljen. Sam redno treniram, če imam le malo časa, grem na primer

na Napoleonsko cesto, ki jo pretečem dvakrat v obeh smereh, obtežen tudi z utežmi do kakih 15 kg. Tudi pred tem podvigom na Triglav sem bil dve nedelji prej v Dolomiti, kjer sem še opravil dve kar težki turi.«

Ti si lahko privoščiš takšen weekend. Pa je še kaj naših mladih, ki se prav tako navdušeni nad gorami in takšnimi podvigom?

»Letošnja odprava naših alpinistov na Južno Anapurno je prav gotovo botrovala temu, da se je število članov našega alpinističnega odseka povečalo. Sedaj imamo že kar precej mladih, ki med tednom trenirajo z raznimi vajami ter hodijo tudi v Glinščico, ob nedeljah in prostih dnevih pa gredo v Dolomite, ali v Julijce. Če v teh nekaj mesecih so opravili veliko dela ter si lahko privoščili tudi težje ture. S prijateljem sva odšla na Triglav, da nekoliko preizkusiva najine fizične zmogljivosti in da preživiva prosti čas v gorah. Lahko bi šla tudi na morje. A meni je samo kopanje v morju premalo pestro, prelahko.«

Ti iščeš vedno tudi nekaj avanture. Zato si se letos januarja tudi sam podal v Južno Ameriko, z nahrbtnikom na rami?

»Svoj prosti čas hočem in želim vedno čimbolje izkoristiti ter spoznati čim več ljudi, njihove šege in navade, videti čim več sveta. Šel sem na to potovanje čisto sam ter sem vedel, da nosim tudi sam vso odgovornost. To ni bilo niti lahko, niti

nekakšno počitniško potovanje v klasičnem smislu beseda. Videl sem marsikaj, doživel tudi veliko, bil pripravljen tudi potrpeti, se marsičemu odreči, ali prilagoditi razmeram in tako lahko rečem, da sem se vrnil obogaten z izkušnjami in spoznanji. Seveda niso vsi za takšna potovanja. Tisti, ki želi še vnaprej vedeti, kje bo spal, kaj si bo lahko ogledal, kako bo potekalo potovanje, ta naj se ne poda na pot tako, kot sva se na primer jaz, ali po moj prijatelj Bruno Križman, ki je tudi šel v Južno Ameriko.«

Kako pa gledaš na vse te mlade, ki preplavljajo v tem času razne ceste do letoviških krajev, samo z nahrbtniki na ramenih? Bi tudi našim mladim svetoval takšna potovanja?

»Nekaterim je potovanje modni hit. Vse hočejo imeti urejeno, za vse že vedo, kako bo potekalo. Drugi ljubijo avanturo in potovanje v neznanu. Mnenja sem, da mora biti vsakdo tudi za takšen način potovanja dobro pripravljen. In končno se z leti tudi v vsakem izluščijo njegove prave želje in potrebe. Nekateri so zadovoljni s tradicionalnim načinom dopustovanja, drugi si želijo še kaj več.«

Ti se boš torej še odpravil na Triglav, ali kam drugam?

»Zakaj pa ne?! Če bo le primerno vreme in če bom imel čas, potem jo bom mahnil v gore. Svoj čas hočem čim boljje izkoristiti.«

N. L.

včeraj-danes

Danes, TOREK, 13. avgusta
LILIJANA
Sonce vzide ob 6.03 in zatone ob 20.17
— Dolžina dneva 14.14 — Luna vzide ob 2.08 in zatone ob 18.56.
Jutri, SREDA, 14. avgusta
DEMETRIJ

Vreme včeraj: temperatura zraka 26,4 stopinje, zračni tlak 1019,1 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 70-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 25 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Federica D'Ercole, Giulia Schneider, Marvia Esposito, Luca Breccia, Davide Goruppi, Stefano Nicolò Sokota, Stefano Fontanot, Michele Bernardini.
UMRLI SO: 39-letni Aureliano Bole, 74-letni Francesco Dentini, 61-letni Silvio Cocevar, 63-letni Carlo Marchi, 52-letna Antonietta Toffarello por. Karmasin, 90-letna Giusta Giacaz vd. Punis, 80-letni Giuseppe Gregorich, 85-letna Giovanna Petronio vd. Maschietti, 79-letni Giovanni Maria Kralj, 57-letni Bruno Gattolin, 65-letna Aurelia Cerego por. Polli, 83-letna Anna Pogatschnig vd. Millo, 87-letna Paola Battiana vd. Conte, 93-letna Isabella Tedeschi vd. Raho, 80-letna Maria Cortese vd. Marici, 89-letna Maria Marcellia vd. Ursich.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)
Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. L. Stock 9, Trg Valmaura 11, Sesljan, Bazovica, Žavljje.

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)
Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Sesljan, Bazovica, Žavljje.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 299-197.

darovi in prispevki

Ob 17. obletnici smrti očeta darujeta družini Furlan in Rustja 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Gabrovca.

Ob 30. obletnici smrti sestre Mare Žagar darujeta Ada in Dorica 50.000 lir za sklad M. Čuk.

Namesto cvetja na grob Angele Sedmak darujejo Sergio, Darko, Mario in družini Blasina in Škabar 100.000 lir za sklad M. Čuk.

Namesto cvetja na grob Angele Sedmak darujejo Dora, Eda in Lučana 30.000 lir ter Davci in Marta 10.000 lir za sklad M. Čuk.

V spomin na babico Gizelo darujeta Jelka in Miran 20.000 lir za dekliski zbor Vesna iz Križa.

Ob 2. obletnici smrti drage mame Ivane Kralj daruje Albin z družino 15.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Gabrovcu.

Ob 2. obletnici smrti drage mame Ivane Kralj darujeta Berta in Stanko 20.000 lir za ploščad v Gabrovcu.

N.N. daruje 20.000 lir za celico KPI Boršt - Zabržec.

V spomin na Gigija Hrovatina daruje družina Ugo Maržon 20.000 lir za sklad M. Čuk.

V počastitev spomina dragega prijatelja Lojzke (Gigija) Hrovatina daruje Pavel Vouk 10.000 lir za SPDT in 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

V spomin na Angelo Sedmak daruje Marij Ukmar iz Križa 20.000 lir za SD Mladina.

Namesto cvetja na grob Angele Sedmak darujeta Stano in Genia Križman 20.000 lir za sklad M. Čuk.

izleti

KD Slovan priredi v nedeljo, 1. septembra, enodnevni izlet na SUSTARJEV SEJEM v Tržič in v sotesko Vinjgar. Vpisovanje pri Darku in Oskarju Grgiču (tel. 226-286 ali 226-351). Cena izleta 24.000 lir s kosilom.

SPDT prireja v soboto in nedeljo, 14. in 15. t.m., izlet z osebnimi avtomobili v Dolino Montanaio. Vsi tisti, ki bi se radi udeležili izleta, naj se javijo na sedežu ZSSDI (Ul. sv. Frančiška 20, 2. nadst., tel. 767-304) vsaj dan od 10. do 13. ure.

SPDT prireja v nedeljo, 8. septembra, izlet z osebnimi avtomobili na Koroško z vzponom na Obir (2142 m). Hoje je pet ur. Vpisovanje na sedežu ZSSDI (Ul. sv. Frančiška 20, 2. nadst., tel. 767-304).

Združenje Union Podlonjer - Sv. Ivan javlja, da je odhod v Ravascletto v nedeljo, 18. t.m., ob 7. uri z Obvodanovega trga. Na razpolago je še nekaj mest, rezervacije po telefonu na št. 61011 od 17. do 19. ure.

mali oglasi

PRODAM 2-litrsko steklenico po 150 lir in plastične zabojne — 30 kg po 500 lir. Tel. 225-530 v večernih urah.

EDI je odprl osmico v Praprotnu; toč sortirana bela vina in teran.

PRODAM hišo 75 kv. m z vrtom na Opčinah. Tel. 227-364.

PRODAM motor cagiva 125 v dobrem stanju. Telefonirati v večernih urah na št. 225-968.

HISKO z vrtom potrebno popravila prodam v okolici Tržiča. Telefonirati v večernih urah na št. 225-968.

NA VRHU prodam zazidljivo parcelo 742 kv. m davek IVA 2%, z odobrenim gradbenim načrtom in postavitelnimi temelji, prosto davka Bucalossi. Tel. 0481/779-331.

OBIŠČITE OSMICO pod lipo od danes do 2. septembra pri Borisu Škrku Velikem Repnu št. 130.

ODDAMO v najem frizerski salon v Križu. Telefonirati v večernih urah na št. 040/220-213.

HISO Z VRTOM, tudi staro, ali ZAZIDLJIVO ZEMLJIŠČE iščem v Trstu ali okolici. Alpe-Adria, tel. na št. 794-672.

menjalnica

12. 8. 1985

Ameriški dolar	1.865
Kanadski dolar	1.370
Švicarski frank	805
Danska krona	181
Norveška krona	223
Švedska krona	222
Holandski florint	592
Francoski frank	214
Belgijski frank	30
Funt šterling	2.550
Irski šterling	2.060
Nemška marka	665
Avstrijski šiling	94
Portugalski eskudo	10
Japonski jen	10
Španska pezeta	1.250
Avstralski dolar	13
Grška drahma	6,20
Debeli dinar	6,20
Drobni dinar	

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - UFFICIALE FILIZIO - 61-480

Darujte o sklad
Mitje Čuka

gledališča

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Poletna violinska šola
Od 21. do 30. avgusta: Šolo bosta vodila prof. Igor Ozim in njegova asistentka Christine Hutcap. Vse podrobnosti o vpisu dobite s Cankarjevim domom, tel. 003861/212-492 ali 221-121, int. 432 in 433.

kino

Ariston 21.15 »Sotto il vulcano«. Režija John Huston. A. Finney, J. Bisset in A. Andrews.

Eden 15.30 — 22.15 »Voglie giovanile«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nazionale Dvorana št. 1 16.00, 18.30 in 21.00 »La governante del piacere« in »Moglie in orgasmo«. Obadva prepovedana mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 2 16.30 — 22.00 »Impulsi«.

Dvorana št. 3 15.45 — 22.00 »Cotton Club«. R. Gere.

Mignon 16.30 — 22.00 »Purple rain«. Prince.

Grattacielo 18.00 — 22.00 »A. 007 - Dalla Russia con amore«. Sean Connery.

Capitol 18.00 — 22.00 »Micky e Maude«.

Radio 15.30 — 21.30 »Ragazza in amore«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

koncerti

SKD Tabor Opčine - Prosvetni dom.
Danes, 13. avgusta, ob 20.30 koncert: ČRTOMIR ŠISKOVIC (violina), pri klavirju MOJCA ŠISKOVIC. Na sporedu: Bach, Schubert, Paganini, Honegger, Saens. Vabljeni!

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

SKD Tabor Opčine - Prosvetni dom.
Jutri, 14. avgusta, ob 20.30 premiera izvirne poučno-zabavne predstave posvečene ljubezni BESEDA '85. Tekst in režija Drago Gorup, pri klavirju Cveto Grgič.

razstave

Od 21. do 28. avgusta bodo v občinski galeriji na Trgu Unità odprli razstavo 63 slikarjev iz Mongolije.

SKD Tabor Opčine - Prosvetni dom.
RAZSTAVA OBLIKOVANJA PLETENIN KERMAUNER - MANDELJC - SELAN je ob delavnikih odprta od 16. do 20. ure, ob praznikih od 15. ure dalje.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761; predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razna obvestila

ŠD Zarja vabi na ŠPORTNI PRAZNIK, ki bo jutri, 14., in v četrtek, 15. t.m., na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici.

TPK Sirena priredi v soboto, 17., in v nedeljo, 18. t.m., tradicionalno KALAMARADO. Oba večera bo popestril ansambel Tams, Nataša Milič pa bo razstavljala svoje usnjene izdelke. Vabljeni člani in prijatelji!

Župnijska skupnost s Kontovela prireja v četrtek, 15. t.m., za župnijski praznik, praznik pritrkovanja s tržaškimi in primorskimi skupinami. Začetek ob 16. uri. Sledil bo župnijski sprejem.

čestitke

Danes praznuje v Bazovici KATJA RAZEM 6. rojstni dan. Iz srca ji čestitata in želita, da bi zrastle v pridno punčko ter bila vedno pridna v šoli Zora in Silko.

Naša kolegica Helena Valič - Kuret je povila drugorojenčka

DAMJANA

Heleni, Ivanu in Marjanu čestitamo, malemu Damjanu pa želi vso srečo v življenju

kollektiv Založništva tržaškega tiska

Ob smrti Luise Brooks Živela kot Luise umrla kot Lulu

Luise Brooks je imela dolge in vitke noge čeprav je bila izsolana klasična plesalka in je dolga leta nastopala kot profesionalna, imela je globoke temne oči in obrvi brez loka nad očesom ter na kratko ostrizene temne in gladke lase. 47 let od tega je zadnjič nastopila v filmu, ker je na lastni koži poizkusila, kaj pomeni, če te »star system« zavrže. Izjavila je, da ji autobiografije niso všeč in da ji sploh ne pade na misel, da bi se lahko tudi sama lotila takega rentabilnega posla. Zato pa je edina njena življenjepisna knjiga »Lulu v Hollywoodu« enkratni primer autobiografskih spominov.

Luise Brooks je živila v Kansasu z očetom odvetnikom in mamo, ki je na začetku našega stoletja pisala recenzij knjig za lokalne časopise in igrala Debussyja izključno sebi v veselje. Luise je enkrat napisala, da se je del hiše, v katerem je oče držal svoje odvetniške knjige in kodekse, počasi ugrezal v zemljo

ljal slavne in manj slavne igralce na setu in v vsakodnevem življenju. Igralec je bila takrat najbolj izpostavljena osebnost, v tridesetih letih je Amerika pozabljala lastne tegobe z listanjem tisočih specializiranih revij (fazines), v katerih je do pičice natančno pisalo življenje najbolj priljubljenih filmskih igralcev. »Fazines« so bile dvorezne publikacije, kar so »natančno« poročale je bilo v glavnem golo obreko- vanje ali čista izmišljotina in tudi trditve, da so pisale o že slavnih igralcih in režiserjih ne drži stodd- stotno. Marsikateri članek je bil na- pisan z namenom, da ta ali oni i- gralec v katerega je produkcija vlo- žila večjo vsoto denarja, zaslovi in tako postane rentabilen del holly- woodskega filmskega sistema. Tako je bilo vzdušje v gričevnatem zale- du Los Angelesa, ko se ga je vsaj za nekaj časa, znebila Luise Brooks. V Nemčiji je ostala še za en Pab- stov film DAS TAGEBUCH EINE

zaradi prevelike teže knjig. V takem ambientu je zrasla bodoča Lulu. Nje- na najljubša zabava, poleg seveda baletne šole, je bilo branje. In prav zaradi tega so jo v Hollywoodu, ko je 19-letno dekle s kansaskim na- rečjem prestopilo prag filmske- ga studija, imeli vsi na sumu. Neka njena prijateljica iz tistih let se je vpraševala, kako je mogoče, da ta- ko čedno dekle z užitek posveča svoj dragoceni čas branju. Z bra- njem še nihče ni v Hollywoodu za- slovel. Imela je prav. Luise Brooks je v Hollywoodu zaslovela, ni pa postala prava filmska zvezda. Od- krili so jo v tujini.

Leta 1928 je nastopila v glavni vlo- gi v filmu Howarda Hawksa »A Girl in Every Port« (Dekle v vsakem pri- slanišču). Med njenimi nešteti gled- dalci je bil tudi nemški režiser Geo- rge Wilhelm Pabst, ki jo je pre- prosil naj pride v Evropo. In Luise Brooks je zapustila Hollywood za ka- terega ji je bilo sicer zelo malo mar, in se začasno preselila v Evropo. V Nemčiji je igrala v Pabstovem DIE BUCHSE DER PANDORA, LULU (1929) po slavni Wedekindovi drami in tako čez noč postala nadvse ble- ščeča zvezda v vlogi, ki jo je reži- ser najprej ponudil slavni Marleni Dietrich.

V teh letih jo je prvič spoznala Lot- te Eisner, temelj nemške filmske kritike, ki je o njej, med drugim napisala, da je njena prisotnost na- setu vedno »tako enigmatično ne- prizadeta, kot da se je film ne ti- čee. Eisnerjeva je s to opombo o- sredotočila bistvo nelahkih odnosov med Luise Brooks in hollywoodskim pojmovanjem filmskega igralca. V Hollywoodu se je Brooksova zame- rila prav zaradi njene odtujenosti od briljantnega življenja, ki je sprem-

VERLORENEN (1929) (Dnevnik po- gubljenke).

Njen obraz s kratko pristrženimi lasmi je postal v Evropi simbol no- vega poželenja, nove ženske sezual- nosti in seveda začetek nove mode. Medtem ko so si nemška dekleta strigla kite in si s temnim rdečilo- m barvale ustnice je Luise Brooks - Lulu potovala v Francijo. Čakalo jo je snemanje filma PRIX DE BEAU- TE' (1930) (lepotna nagrada) z ita- lijanskim režiserjem Augustom Ge- ninom: še en mednarodni uspeh.

Blizal se je dan povratka in Lui- se je zapustila Evropo s Pabstovo prerokbo »Vaše življenje je točno ti- sto od Lulu, končali boste kot ona.« Na ta stavek se je verjetno spom- nila šele dolga leta potem, ko se je morala v Hollywoodu preživljati z majhnimi filmskimi vlogami in z na- stopi v nočnih lokalih. »Tovarna sanj« ji ni odpustila bega v Evropo in uspeha v intelektualnih filmskih krogih stare celine. Bila so leta, ko je Hollywood nudil evropskim igral- cem in režiserjem izredno ugodne po- godbe da bi si lahko prisvojili naj- boljše tuje talente.

In 1938. leta je Luise Brooks re- kla Hollywoodu »hvala«, vzela kov- čke in knjige in se preselila v Ro- chester. Obrnila je hrbet svetu, ki se je spreminjal in v katerem očitno ni bilo več primernege mesta za- njo. V Rochesteru je slikala ter pi- sala filmske eseje in vse kar ve- mo o njej od tistega daljnega 38. leta so njeni spisi, objavljeni v naj- vidnejših ameriških in evropskih filmskih revijah. Zadnji je bil ob- javljen leta 1976. Potem je zavla- dala absolutna tišina vse do prejšnje- ga petka ko je 78-letna Luise Brooks za vedno zapustila filmski svet.

(Eva Fornazarič)

Nova »Domenica in...«

V nedeljo, 29. septembra, se bo spet začela oddaja »Domenica in...«, ki se bo predstavila z mnogimi novostmi. Pippa Bauda bo zamenjala cela ekipa konferensjerjev, nastopala pa bo tudi Gina Lollobrigida, ki jo na fotografiji vidimo z Minom Damatom

(AGI)

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

- Prvi kanal**
- 11.15 Televideo - poskusni program
 - 13.00 Poletni maraton
 - 13.00 Trnjulčica - balet 5. del
 - 13.30 Dnevnik
 - 13.45 Fuoco sulla montagna - TV film
 - 15.20 Il mondo di Obladi Oblada
 - 16.10 L'impareggiabile dr. Snuggles - risanka
 - 16.35 Brendon Chase - TV film
 - 17.00 Sulle strade della California
 - 17.50 Le allegre avventure di Scooby Doo e i suoi amici - risanka
 - 18.30 Il ritorno di Billi e Riva - 2. oddaja
 - 19.35 Almanah in Vremenska napoved
 - 20.00 Dnevnik
 - 20.30 Quark speciale
 - Quel giorno la terra tremò - 6. oddaja
 - 21.25 Thrilling: La farina del diavolo - film
 - 22.40 Dnevnik
 - 22.50 Napoli prima e dopo
 - 22.50 Napoli classica - 2. del
 - 32.45 Dnevnik 1 - Zadnje vesti
- Drugi kanal**
- 11.15 Televideo - poskusni program
 - 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
 - 13.15 Due e simpatia: Perché non l'hanno chiesto a Evans? - 1. del
 - 14.10 L'estate è un'avventura
 - King Rollo e il re Frank Rollo

- e il cane - risanka
 - Klimbo - risanka
 - Gianni e Pinotto - TV film
 - 17.05 Omicron - film
 - Igrajo Renato Salvatori, Ro- semary Dexter, Gaetano Quar- dano
 - 18.30 Dnevnik 2 - Športne vesti
 - 18.40 Samurai senza padrone - TV film
 - Meteo 2 - vremenska napoved
 - 19.45 Dnevnik 2 - Vesti
 - 20.20 Dnevnik 2 - Šport
 - 20.30 Sedotta e abbandonata - film
 - Igrajo Stefania Sandrelli, Saro Urzi, Umberto Spadaro
 - 22.30 Dnevnik 2 - Vesti
 - 22.40 Una persona di fiducia - TV film
 - 23.45 Dnevnik 2 - Zadnje vesti
- Tretji kanal**
- 11.15 Televideo - poskusni program
 - 19.00 Dnevnik
 - 19.20 Dnevnik 3 - Deželne vesti
 - 20.00 Šola in vzgoja: Psicologia evolutiva - 12. oddaja
 - 20.30 Torkov koncert: Orkester vodi Riccardo Chailly
 - 21.30 Dnevnik 3
 - 21.45 I teddy boys della canzone - film
 - Igrajo Delia Scala, Teddy Reno, Paolo Panelli
 - 23.00 Hungarians - 2. in zadnji del
 - TV priredbe
 - 23.55 Šport

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- Ljubljana**
- 18.00 Poročila
 - 18.05 Ljudski plesi in pesmi iz Istre - 2. del oddaje
 - 18.25 Miti in legende - Srednjeveški miti: Tristan in Izolda
 - 18.40 Dvorci v hrvaškem Zagorju
 - 19.24 TV in radio nocoj
 - 19.26 Zrno do zrna
 - 19.30 TV dnevnik 1
 - 19.55 Vreme
 - 20.00 Beg - 2. del TV drame
 - 21.30 Filmski festival Pulj '85

- Koper**
- 22.50 TV dnevnik 2
 - 15.00 Maskirani mož proti gusarjem - film
 - 16.30 Combat - TV film
 - 17.30 Soko - TV film
 - 17.00 Nepremagljivi Shogun - risanka
 - 18.30 Kenguro Skippy - TV film
 - 19.00 Odprta meja - informativna od- daja v slovenskem jeziku
 - 19.30 TV D - Stičišče
 - 19.50 Midva: življenje v dvoje
 - 20.25 Vesolje - dokumentarec
 - 21.30 Možje RAF - TV film
 - 22.20 TV D - Vse danes
 - 22.30 Pod zvezdami - glasbena oddaja
 - 23.30 Smithovi - TV film
 - 24.00 Film

- V današnji ODPRTI MEJI bodo na sporedu tudi naslednje vesti:
- TRST** — Študija o demografski krizi
- Trsta**
- GRADEŽ** — Vprašanje reforme siste- ma bolnic
- TOLMEČ** — Razstava karnijskega zlatarstva
- TRST** — Mednarodni seminar fizikov
- TRST** — Požari v stanovanjskem blo- ku Melara
- LIGNANO** — Podatki o turistični se- zoni

- Zagreb**
- 17.50 Videostrani
 - 18.00 Poročila
 - 18.05 TV koledar
 - 18.15 Mali svet
 - 18.45 S koncerta YU rock misija
 - 19.30 TV dnevnik
 - 20.00 Univerziada '87 - notranjepolitič- na oddaja
 - 20.45 Žrebanje lota
 - 20.55 Zadnja lepota - film
 - 22.25 TV dnevnik
 - 22.45 Program plus: Benny Hill, Ru- mena laguna, s festivala dalma- tinskih klap Omis '85
 - Ob koncu poročila

ZASEBNE POSTAJE

- CANALE 5**
- 9.30 Lo sceriffo in gonnella - film
 - 11.30 Lou Grant - TV film
 - 12.30 Peyton Place - TV film
 - 13.30 Il maggiore Barbara - film
 - 15.30 Westgate - TV film
 - 16.30 Divja narava - dokumentarec
 - 17.00 Lobo - TV film
 - 18.00 I ragazzi del sabato sera
 - 18.30 Tuttinfamiglia - nagradno tek- movanje
 - 19.00 I Jefferson - TV film
 - 19.30 Love Boat - TV film
 - 20.30 Falcon Crest - TV film
 - 22.30 Trauma Center - TV film
 - 23.30 Cronaca familiare - film

- RETEQUATTRO**
- 8.50 La fontana di pietra
 - 9.40 La schiava Isaura - TV novela
 - 10.15 Giorno per giorno - TV film
 - 10.40 Alice - TV film
 - 11.05 Mary Tyler Moore - TV film
 - 11.30 Amore dannato - TV novela
 - 12.00 I giorni di Brian - TV film
 - 12.50 Giorno per giorno - TV film
 - 13.20 Alice - TV film
 - 13.45 Mary Tyler Moore - TV film
 - 14.15 La fontana di pietra
 - 15.05 Blue Noah - risanka
 - 15.30 Space Ghost and Boy - risanka
 - 16.10 Mi benedica padre - TV film
 - 16.30 Lancer - TV film
 - 17.30 La squadriglia delle pecore ne- re - TV film
 - 18.30 I giorni di Brian - TV film
 - 19.25 La schiava Isaura - TV novela
 - 20.00 Amore dannato - TV novela
 - 20.30 Lo smemorato di collegno - film
 - 22.20 Uno scapolo in paradiso - film
 - 00.30 L'ora di Hitchcock - TV film

- ITALIA 1**
- 9.15 Benvenuto, straniero - film
 - 11.15 Gli eroi di Hogan - TV film
 - 11.40 Sanford and son - TV film
 - 12.10 Cannon - TV film
 - 13.00 Wonder woman - TV film
 - 14.00 Video estate '85 - glasbena od- daja
 - 14.30 Kung Fu - TV film
 - 15.30 Gli eroi di Hogan - TV film
 - 16.00 Bim Bum Bam - otroška od- daja
 - 18.00 Quella casa nella prateria
 - 19.00 Fantasilandia - TV film

- 20.00 Rascal il mio amico orsetto - risanka
 - 20.30 Simon & Simon - TV film
 - 21.30 Hardcastle & McCormick
 - 22.30 Maskerade - TV film
 - 23.30 Šport - košarka, prvenstvo NBA
 - 1.00 Mod Squad i ragazzi di Greer - TV film
- TELEPADOVA**
- 14.00 Adolescenza inquieta - TV no- vela
 - 14.30 Capriccio e passione - TV film
 - 15.00 Arrivano le spose - TV film
 - 15.50 Operazione ladro - TV film
 - 15.40 Film
 - 18.00 Vultus 5 - risanka
 - 18.30 Le nuove avventure di Pinoc- chio - risanka
 - 19.00 Sam il ragazzo del West
 - 19.30 Belle e Sebastien - risanka
 - 20.00 Cuore selvaggio - TV film
 - 20.30 La nona configurazione - film
 - 22.15 West Side Medical - TV film
 - 23.15 Šport: catch

- TRIVENETA**
- 9.30 Dokumentac
 - 10.00 TV film
 - 11.00 Q.P. Coupon estate
 - 11.30 TV film
 - 12.00 Gli assassini saranno puniti - film
 - 13.30 Q.P. Coupon estate
 - 14.00 Komični filmi
 - 14.30 La canaglia del West - film
 - 17.30 La furia di cavallo pazzo - film
 - 18.50 TV film
 - 19.20 Q.P. Coupon estate
 - 19.40 Dokumentarec
 - 20.30 Un bersagliere innamorato - film
 - 22.00 Drazba
 - 01.00 Q.P. Coupon estate

- TELEFRIULI**
- 17.30 The Bold Ones - TV film
 - 18.30 Dokumentarec
 - 19.20 Športne vesti
 - 19.30 Poročila v nemškem jeziku
 - 19.40 TV film
 - 20.30 Disperatamente tua - TV film
 - 20.30 Revival 80 - kratka zgodovina privatne TV postaje Telefriuli
 - 21.15 The Bold Ones - TV film
 - 22.15 TV dnevnik
 - 22.30 Totò, Peppino e i fuorilegge - film

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 8.00 Dobro jutro po naše: Koledarček; Narodnozabavna glasba; 8.10 Poletni mozaik: Med Brdi in Jadranom; 9.15 Iz - arhiva mladinske dramatike: »Cvet«; Napisal Giuseppe Fanciulli, dramatisiral Miroslav Košuta; 10.10 Koncert v repentabski cerkvi: Dina Slama (klavikord in klavičembalo); 11.00 Melodični orkestri; 11.30 Opoldan- ski zbornik: Beležka; 12.00 Iz svetov- ne zakladnice pripovedništva; Gla- sbeni potpuri; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Popoldanski program: Ribe na- šega morja; 14.30 Mladi mladim; 16.00 Glasbeni listi; 17.10 Klasični album; 18.00 Izvirna radijska igra: Balbina Baranovič Battelino: »V me- glia«, produkcija: Radijski odbor, režira avtorica.

RADIO KOPER (Slovenski program)

6.30, 7.00, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Da- nes se spominjamo; 6.10 Vreme - pro- metni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cest- ne informacije; 6.50 Objave; 7.00 Dru- ga jutranja kronika; 7.15 Objave - EP; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek programov; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; Objave - EP; 14.40 Zanimivost; Pesem tedna; 15.00 Za varnejši jutri - Croatia; 15.30 Do- godki in odmevi; 16.00 Glasba po že- ljah; 16.30 Primorski dnevnik; Objave - EP; 17.00 Počitniški vrtljak; 17.40 Glasbeni oddelek; 18.00 Sotočje; 19.00 Zaključek programov.

RADIO KOPER (Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijske ve- sti; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 6.00 Jutranji pro- gram; 6.35 Vreme na Jadranu; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 9.03 Nobelovi nagrajenci; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.35 Vstop prost; 11.30 Na prvi stra- ni; 12.00 Glasba po željah; 12.35 Neu- vrščeni; 14.35 Popoldanski program; 15.00 Carlo Goldoni; 17.00 Gulp; 18.00 Glasbeni program; 18.30 Piranski ve- čeri; 20.00 Zaključek programov.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 Zeleni val; 9.00 Radio anch'io trentine; 12.03 Lagrime - va- riete; 13.15 Master; 13.56 Zeleni val Evropa; 16.00 Il Paginone estate; 17.30 Jazz; 18.25 Glasbeni program; 19.23 Audiobox Specus; 20.00 Il teatro dell'Est europeo tra il 1850 - 1915; 21.00 Sapore d'estate; 21.30 Il fantasma del loggione - 6. nadalj.; 22.00 Radiocondo- minio - variete; 23.05 Telefonski po- ziv; 23.28 Nočni program.

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 8.00 Šola in vzgoja: otroštvo, kako in zakaj?; 8.45 La scalata - 2. oddaja; 9.10 Tutti- talia... parla; 10.30 Motonave Sele- nia; 12.45 Tutitalia... gioca; 15.00 Accordo perfetto; 15.37 Glasbeni pro- gram; 16.35 Radijska priredba; 19.50 Poletne simfonije; 21.00 Serata a sor- presa; 22.30 Nogomet; 00.15 Zaključek programov.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 6.45 Prometne informacije; 7.25 Dobro jutro, otroci; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Za solarje; 8.35 Mladi koncertant; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Na- potki za naše goste iz tujine; 10.05 Re- zervirano za...; 11.05 Znano in pri- ljubljeno; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Danes smo izbrali; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Po domače; 13.00 Iz naših kra-jev - Iz naših sporedov; 13.30 Od me- lodije do melodije; 13.45 Mehurčki; 14.05 Odrasli tako, kako pa mi?; 14.35 Iz naših gri; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 - 15.25 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja in EP; 17.00 Studio ob 17. uri in gla- sba; 18.00 Sotočje; 18.45 Glasbena medigra; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansamblom Jožeta Privška; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in be- sedi; 20.35 Mladi na glasbenih revijah in tekmovaljih; 21.05 Radijska igra; 21.55 Glasbeni intermezzo; 22.05 Na- šim po svetu; 22.15 Informativna od- daja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Slovenski pev- ci zabavne glasbe; 22.50 Literarni no- turno; 23.05 Vodomet melodij; 00.05 - 4.30 Nočni program - glasba.

S pobratenjem izpričana volja po prijateljstvu in sodelovanju

»Upoštevaajoč skupni solidarnostni prispevek do vseh, ki trpijo, krvodajalci iz Ronk in Nove Gorice se s pobratenjem obvezujejo, da si bodo prizadevali za utrditev prijateljstva med narodi, za čimboljše medsebojno spoznavanje in obogatitev odnosov med obema državama«.

V duhu teh besed, ki so jih zapisali na listini, so v Ronkah sklenili pobratenje med domačo sekcijo krvodajalcev in Rdečega križa iz Nove Gorice. S tem aktom so uresnili drugi del pobratenja, potem ko sta podobno listino obe organizaciji že podpisali 15. junija v Novi Gorici. Slovesnost, ki je potekala v okviru prireditve, ki jih pod skupnim imenom »agosto ronchese« prireja društvo Pro Loco, so se udeležili predstavniki obeh mest in med temi tudi član predsedstva SZDL Slovenije Štefan Cigoj. Prisotni so bili tudi številni krvodajalci iz sosednjih občin, predvsem iz Doberdoba, ki imajo odlične odnose tako s krvodajalci iz Ronk, kakor z obojema stranima v Novi Gorici.

Uvodoma je predsednik krvodajalcev iz Ronk Pietro Pasquetto podčrtal, da so listino o pobratenju podpisali ob pomembnem datumu, 40. letnici osvoboditve, kar pomeni, da si morata obe organizaciji, kolikor je v njenih močeh, prizadevati za brat-

stvo in prijateljstvo med narodi. Pobratenje torej ne sme ostati le gola formalnost, pač pa odskočna deska za skupno sodelovanje v primeru nesreč, pirspevek bratstva med narodi in primer prijateljskih odnosov, ki vežejo Italijane in Slovence na tem obmejnem področju.

Podobne misli je izrazila tudi predsednica novogoriškega Rdečega križa, Štefanija Komel, ki je ugotovila, da je dolgoletno sodelovanje obeh or-

ganizacij skovalo prijateljstvo in humane odnose, kar je predpostavka za boljše medsebojno razumevanje in sodelovanje. »15. junija in 10. avgusta,« je nadaljevala, »sta pomembna datuma, ker sta si organizaciji dveh različnih držav podali roke in izpričali trdno voljo po dobrososedskih odnosih in trdnemu prijateljstvu.«

Na sliki: trenutek ob podpisu listine o pobratenu med krvodajalci iz Ronk in Nove Gorice.

V Gradežu od 7. do 11. septembra

56. vsedržavni kongres društev esperantistov

Nad dvesto delegatov iz raznih društev, predstavniki mednarodne zveze esperantistov in drugih sorodnih zvez, se bo od 7. do 11. septembra udeležilo 56. vsedržavnega kongresa esperantistov, ki bo v Gradežu, v Kongresni dvorani, pod pokroviteljstvom goriške pokrajinske uprave. Razpravljali bodo o kulturnih, organizacijskih in drugih vprašanjih v zvezi s študijem, poznavanjem in uveljavljanjem umetnega mednarodnega jezika, ki naj bi, po želji izumitelja in sestavjalca, Zamenhoffa, služil predvsem k boljsemu razumevanju med narodi, k spoštovanju dostojanstva sleherne osebe in vseh jezikov.

Glede uveljavljanja jezika esperanto velja omeniti, da je bil v Italiji prav v zadnjem času dosežen pomemben uspeh z odprtjem tečaja esperanta na univerzi v Trentu.

Poleg organizacijskih in splošnih kulturnih zadev, bodo na kongresu razpravljali tudi na specifično temo: »Esperanto in Mitteleuropa - dve pluralistični kulturni gibanji«. Govorili bodo priznani univerzitetni profesorji iz Padove, Verone, Dunaja in Zagreba.

Seveda bo vsedržavni kongres tudi priložnost za pripravo različnih razstav knjig in tiska, za kulturne prireditve, obisk in ogled raznih krajev itd. Ob vsedržavnem kongresu espe-

rantov bo poštna uprava poskrbela tudi za priložnostni žig.

11 skupin pritrkovalcev

Enajst skupin pritrkovalcev je v nedeljo popoldne sodelovalo na tekmovalstvu, ki so ga pripravili v Podturnu, v okviru poletnega praznika. Prireditve so se udeležile 4 skupine iz naše dežele (Moš, Ajello, Ioannis, Buia) in 7 iz Slovenije (Vipava, Šturje, Vrtojba, Kuzana, Tolmin, Vipovže in Ajdovščina). Komisija je prisodila dve prvi mesti, in sicer pritrkovalcem iz Ajella kot najboljši domači skupini ter gostom iz Vipave. Podelila pa je tudi posebno priznanje najbolj številni in obenem najmlajši skupini. To so bili tekmovalci iz Šturija. Skupino sestavljajo oče in tri otroci.

Letošnje tekmovalstvo v pritrkovanju, umetnosti, ki žal izginja, je bilo že osmo zapored.

● Uradi Društva za varstvo živali v Gorici, Ul. Boccaccio 6, so odprti od ponedeljka do petka od 11. do 12. ure in ob torkih in četrčkih tudi od 17. do 18. ure.

Poleg biološke okuženosti zdaj še detergenti v Soči

Ribičem, ki so v soboto in nedeljo pridno namakali trnke v Soči, nižje od jezua pri Ločniškem mostu, se je nudil precej neobičajen prizor. Reka je bila pod jezom prekrita z debelo plastjo belkaste pene. Podoben prizor je bil menda nekaj kilometrov nižje, pod jezom v Zagraju. Največ pene je bilo v soboto popoldne, medtem ko se je reka v nedeljo dopoldne pričela postopoma čistiti. Občinski uslužbenci, ki so jih ribiči obvestili o neobičajnem pojavu, so vzeli nekaj vzorcev vode za analizo.

Na prvi pogled se zdi, da je v Soči pritekla večja količina industrijskega detergenta, kajti skorajda nemogoče si je zamisliti, da bi do pojava prišlo samo zaradi, pa čeprav povečane, porabe pralnih praškov v gospodinjstvih Nove Gorice.

Po prvih ugotovitvah — italijanski dnevnik je že včeraj objavil zelo na veliko vest o onesnaženju ter članek dopolnil tudi o fotografijah — je detergent ali podobna snov v Soči prišla po Kornu, ki kakor znano, poleg meteorske vode sprejema tudi dobršen del odpadka iz sosednjega novogoriškega območja. Peno je bilo namreč opaziti, čeprav ne tako izrazito, tudi na kraju, kjer se Korn zlija v Sočo. Pojav, ki je bil nekaj sto metrov nižje, pod jezom, zelo izrazit, je treba pripisati dejstvu, da se voda prav tu izredno vrtinči in meša ter pada preko nekaj metrov visokega padca, kar pospešuje nastanek pene, seveda če so v vodi in ko so v vodi prisotne določene snovi.

Včeraj smo se o dogodku pozanimali v Novi Gorici, kjer do zdaj nimajo nikakršnega obvestila, da bi v kanaliza-

cijo, oziroma v Korn odtékale posebne odplake. Hudournik je bil te dni, po močnem deževju v terek ponoči, na pogled še bolj čist, kakor običajno. Od kod detergent v vodi je torej danes še uganka, ki pa jo bo treba nujno rešiti. Neuradno smo izvedeli, da bo danes na goriški občini sestanek, kjer bodo vzeli v pretres prav zadnji primer onesnaženja Soče.

Večje zmogljivosti prečiščevalne postaje

V prihodnjih nekaj mesecih bodo pri medobčinskem konzorciju za odplake na Tržiškem oddali dela za dograditev druge stopnje na prečiščevalni napravi v Bistrigini. Dela bodo veljala predvidoma 930 milijonov lir do katerih je dežela že zagotovila 700 milijonov lir prispevka. Naprava trenutno služi za območje, na katerem živi okrog 13 tisoč občanov, že v kratkem pa naj bi njene zmogljivosti skoraj potrojili. Pri konzorciju že tudi pripravljajo nekaj novih načrtov: tako na primer načrt za ureditev kanalizacije za odvodnjavanje in načrt za sistem daljinskega nadzorstva nad celotnim omrežjem in še zlasti nad prečpalnimi napravami. Za oba zgoraj omenjena načrta se predvideva strošek v višini okrog 3 milijarde lir.

● Goriški gasilci so včeraj priskočili na pomoč Tatiani Domico iz Sovodnja. Plameni so namreč zajeli njen fiat 128 na križišču pokrajinske ceste in državne ceste med Sovodnjami in Štandrezem. S hitrim posegom so škodo omejili.

Reorganizacija zdravstvene službe nujna predvsem iz ekonomskih razlogov

Že v nedeljski številki smo zapisali, da je bil na petkovi skupščini Krajevne zdravstvene enote storjen le prvi korak na poti reorganizacije javne zdravstvene službe na Goriškem in da je treba odločitve o najpomembnejših vprašanjih pravzaprav še sprejeti. Tako ali drugače, o zdravstvu na Goriškem bo v prihodnjih tednih in mesecih še veliko besedi, tudi zaradi posledic, ki jih bo reševanje vprašanj, hočeš nočeš, povzročilo v odnosih med strankami večinske koalicije. Na petkovi skupščini so sicer za silo preprečili, da bi prišlo do globokega razdora med republikanci ter KD in drugimi partnerji prav glede usode bolnišnice v Gradežu, kraju, kjer so prav republikanci druga najmočnejša stranka z okrog 20% glasov. Poročali smo že o težavah v pokrajinskem vodstvu PRI, kjer je menda pokrajinski tajnik Esposito bil prisiljen dati ostavko. Stališče pokrajinskega vodstva stranke in še zlasti pokrajinskega tajnika pa konstatirajo člani stranke v Gradežu, kjer je od 152 vpisanih članov izstopilo okrog 90. Pričakovati je, da tak pretres ne bo ostal brez posledic, ne samo v vrstah republikanske stranke, ampak tudi v odnosih z drugimi partnerji koalicije.

Tako na političnem področju. Po drugi strani pa bo treba vprašanje reorganizacije zdravstva s ciljem drastičnega znižanja stroškov, prej ali slej rešiti. Če ne bo v predvidenem roku storila tega skupščina KZE, bo te storil, prihodnjo pomlad, poobla-

ščeni komisar. Statistični podatki objavljeni v zadnji številki ISIS NEWS so sami po sebi dovolj prepričljivi: medtem ko je bil poprečni strošek v zdravstveni službi v lanskem letu 648 tisoč lir za vsakega občana (državno poprečje), smo v FJK porabili 786 tisoč lir, v Goriški KZE pa 867 tisoč lir. Najbrž je to, poleg državnega, tudi svetovni rekord.

Na podlagi v omenjeni reviji objavljenih podatkov imamo rekord tudi glede števila v zdravstvu zaposlenih občanov. Državno poprečje je 11 zaposlenih na 1000 prebivalcev, deželno 15,69, poprečje Goriške KZE pa 19,36 (v zdravstvu — na plačilnih seznamih KZE — je na Goriškem zaposlenih 2769 oseb). Sila neugodna so — seveda z vidika kako vplivajo na celokupni strošek — podatki o številu bolniških postelj, zasedenosti postelj itd., kjer za sto procentov prekašamo optimalno razmerje. Sicer pa preveliko število bolniških postelj ni glavni razlog za velik deficit, čeprav bo treba tudi tu uporabiti škarije, da se bo v treh letih število znižalo na 1268, kolikor naj bi jih imeli po normi. Razlog za prekomerno trošenje denarja je v dejstvu, da so ob sedanjih ureditvah, zlasti bolnišnic (štiri javne bolnišnice in ena zasebna, ki pa opravlja tudi storitve za KZE) nekatere službe dvojne, trojne itd. Preureditve je zato nujna predvsem iz razlogov gospodarnosti. Problem seveda nastane ob vprašanju kako bomo preureditve izvedli, kajti ohraniti je treba in celo izboljšati storitve. In

tu se križajo koristi manjših skupnosti (Gradež, Krmin) s širšim interesom reorganizacije zdravstva. Zelo težko pa je občanom v manjših krajih dopovedati, zakaj naj bi njihovo bolnišnico zaprli, po drugi strani pa naj bi potencialno dve glavni bolnišnici v Gorici in Trzinu; zelo težko je razumeti tudi, zakaj naj bi obdržali konvencijo z zasebno bolniško ustanovo (bolnišnica usmiljenih bratov) na račun zapore javne bolnišnice. Vprašanje hočeš nočeš presega tudi meje goriške pokrajine. Znano je, da v deželi nasploh zelo veliko porabimo za zdravstvo. Zakaj naj bi rezali samo na Goriškem, ko pa imajo tudi drugod, recimo v pordenonski pokrajini skoncentrirani kar precej bolnišnic in to na zelo ozkem področju? Nekateri vidijo v tem posledico zelo šibkega predstavništva goriške pokrajine na deželi. Mogoče bo tudi držalo, vendar po drugi strani ni mogoče kar tako zanikati statističnih podatkov, kakor tudi, da so sprejemne odločitve doslej zavirali prav strankarski interesi.

kino

Gorica

CORSO 16.00—22.00 »Rambo«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.30—20.30 »Grške smokvice«.
SVOBODA 20.30 »Zena vihar«.
DESKLE 19.30 »Strajker«.

Marko Waltritsch

Pevma, Oslavje in Štmaver skozi stoletja

30.

Politično osveščanje je bilo tembolj važno, ker so nekateri zapeljanci skušali tudi pri nas že v letih 1942 in 1943 uvesti po nalogu ljubljanskih kolaboracionistov z italijansko fašistično oblastjo četniško in belogardistično literaturo. Tudi v Pevmi in na Oslavju se je širil list »Krvave zarje«, ki so ga baje ilegalno razmnoževali v velikem sodu v neki domačiji v Števerjanu. Odtod je ta list, ki je zagovarjal kolaboracionistično politiko in napadal Osvobodilno fronto, šel tudi po naših vaseh. Ne zavedajoč se njegovega značaja, so ga nekateri mladinci v dobri veri na skrivaj raznašali tudi takrat, ko so s kolesi šli na izlete na Tolminsko, na Bovško in na Vipavsko. Skritega so ga imeli v ograjdu koles, potem pa so te liste izročili določenim osebam. Ko pa so ta list dobili v roke nekateri v Pevmi in na Oslavju, so se takoj zavedli, kaj se za tem skriva, in belogardistično razmnoževalnico v Števerjanu so briški partizani kmalu onemogočili.

V Štmavru so bili med najbolj pomembnimi aktivisti Osvobodilne fronte Jožef Figelj, Jožef Kacafura, Jožef Feri - Čargo, Pepe Figelj - Danjev.

Aktivisti, ki smo jih doslej omenili, so delali za OF že pred 8. septembrom 1943, ko je, tudi potem ko so se številni domačini vrnili domov iz internacije ali italijanske vojske, ljudski odpor zajel vse prebivalstvo, tudi tiste, ki so prej zaradi strahu ali mlačnosti stali ob strani. Ni bilo več konspiracije, vsi so

delali za Osvobodilno fronto, mnogi so šli v partizane. Domačini vedo povedati, da ni bilo v Pevmi, na Oslavju in v Štmavru izdajalcev. Ljudje se niso vdali kljub številnim racijam nacistov in fašistov, ki so prihajali v naše vasi, plenili živino in druge kmetijske pridelke, precej ljudi aretirali in mnoge odvedli tudi v taborišča. Vendar pa tu niso požgali hiš in zaslug za to gre tudi pevskemu župniku Antonu Rutarju, ki se je za svoje farane energično in prepričevalno ter tudi avtoritativno postavil pri nemških poveljnikih.

Pevska mladina se je takrat organizirala. V odboru jih je bilo več. Nekatera imena odbornikov bomo tudi objavili, vseh pa najbrž ne, kajti po tolikih letih je pri marsikaterem aktivistu spomin opešal. V odboru ZMS so bili Milko Mikluš, Lidija Boškin, Meri Terpin, Rika Kodermac, Stojana Radinja, Livio Kodermac, Marino Roset, Pepi Komavli. Fantje so le malo časa ostali v vaškem odboru mladine, kajti šli so v partizane. Mla-

Učenci osnovne šole v Pevmi leta 1943

dinke so opravljale obveščevalno in kurirsko službo. V dobro zastraženo Gorico so nosile letake in partizansko literaturo, iz mesta na podeželje pa raznovrstno blago. V Buži so mladinke in mladinci priredili tudi mitinge s petjem in govori. Partizanski četi, ki je prišla na miting, so pripravili tudi zakusko. Dve mladinki sta prepričali sedem Mongolcev, ki so stražili na pevskem mostu, da so zastupili nemško vojsko, ter se javili v partizansko edinico v Brdih, Danilu Feiglu in še enemu ajdovskemu partizanu, ki sta se po nalogu obveščevalne službe javila v domobranski vojašnici v Gorici in bila sprejeta tudi v domobranski bataljon (v tem razdobju sta oba pevskim mladinkam izročala obvestila o kretanju domobraskih edinic, te pa so obvestila prinesla domov in jih izročila dalje v Brda), so pevске mladinke pomagale priti skrivaj čez Sočo, ko sta ta dva partizanska obveščevalca ugotovila, da jim je domobranska policija za petami. Takih in podobnih dogodkov je bilo zelo veliko.

Na pevskem mostu je bil blok in na njem fašistična postojanka. Fašisti so skrbno pregledovali to, kar so ljudje nosili iz mesta ali v mesto. Kljub tej kontroli pa so ljudje kar precej blaga prethotapili v obe smeri. Med fašisti sta bila tudi brata Plet, Goričana, ki sta Pevmance sama pozvala, da lahko nesejo čez blok, kar hočejo, a le takrat ko bosta ona dva na straži. In res, ob teh prilikah se je v košarah pevskih žena znašlo kar precej orodja, orožja, tovarniških načrtov, zdravil, soli in drugega blaga, ki so ga ženske ter mladenske prenašale iz mesta na deželo, v Gorico pa so ženske nosile partizansko literaturo in obvestila. Da je bilo takrat tako, se zelo dobro spominja Marica Peršolja. Spominja se tudi, kako so nekateri Pevmanci, njen mož Rudi Bregant, potem pa še Mihael Prinčič, Maks Mrakič in Anton Skok, šli po naročilu partizanskega poveljstva v službo v nemško vojaško skladišče, ki je bilo na Fondi na Tržaški cesti (kjer je danes Comarjeva tovarna likerjev) in iz njega jemali skoraj vsak dan nemške uniforme.

Iz lastnih korenin

Šetinčevi portreti, srečanja, sečišča

Morda bo za nekoga zanimiv par radoks, da si je Franc Šetinc za svoje pričevanje izbral prerez, ki je med vsemi dosedanjimi najintimnejši, najbolj zasebno reflektivni, posredno pa tudi svojevrstno harmoničen in osmišljen. Drugi »govorniki« kot da so občutili svet in življenje kot mnogo bolj razburkano materijo, kot da so sebe v tej razburkanosti iskali tudi preko in s pomočjo strpanosti — Franc Šetinc pa verjetno kot poklicni politični delavec, kot posebna osebnost primerna opravljanju poklica, preseneča s kombinacijo ostre in povsem odkrite zasebnosti na eni ter globalnih političnih pogledov na drugi strani. In kot da oba pola vzajemno vplivata drug na drugega: zasebnost pa četudi gre za bratovo smrt v sedanosti, ter politika, pa čeprav gre za neprizanesljivo kritiko sodobnih partijskih funkcionarjev na Poljskem pred uvedbo vojnega stanja — obe skrajnosti človeka, razpetega tudi sicer med resnico posameznika in družbenega bitja, v nekem smislu blagodejno vplivata druga na drugo, mirita drugo drugo z nekakšnim filozofskim mirom, ki ga noben dogodek ne more preko mere iztiriti.

Tako spremljamo življenje Franca Šetince, rojenega leta 1929 v Mihaelcu pri Dobovi, sicer novinarja, političnega delavca in pisatelja, od že omenjenega bratovega pogreba v sedanosti, pa do prvih knjig na paši v ranem otroštvu, do raznašanja mariborskega »Večernika«, do spremljanja sestre v Zagreb, kjer je družina petičnim meščankam prodajala mleko, in do nastopa druge vojne, ki se bo ostro zarezala v Šetinčev spomin in izkušnjo. Uvodoma namreč kot nenapovedan avtoportretist pravi, da je vedno v stiski, kadar piše o preteklosti: tedaj ga vleče v čase izgnanstva v Šlezijo — če pa piše o sedanosti, se na papirju pred njim že pojavi članek, referat ali govor. Druga vojna je torej oster rez njegovega življenja, ki pa v ničemer ne nalomi klene in odporne narave: poleg »mlekarskih« izletov v Zagreb se vojna zariše v biografijo še s tiho tapljenjem cigaret s hrvaške strani — tam je mogoče kupiti cigarete brez kart — predvsem pa s šlezjskim taboriščem, ki mu je ime Strigau in bo mladega Šetince še bolj utrdilo in prekalilo.

Ves čas pravzaprav poteka življenje enakomerno in neupogljivo, noben dogodek ne more škodljivo vplivati na našega pričevalca, tako je namreč vsaj njegova retrospektivna

filozofija jasna in uravnotežena.

Po vojni občuduje že prej poznano pristrčnost naše skupnosti, že leta 1947 postane poslovođa kmečke zadruge, nekaj kasneje na okraju v Krškem ga obsodijo, da je »premah« s kmeti, ves čas pa postaja časnikar in se vse bolj ukvarja s to dejavnostjo. Postane član oziroma dopisnik tedanjega Slovenskega poročevalca, piše o tabu temah, kot funkcionar deluje v Novem mestu, vendar ne opusti časnikarske dejavnosti. Ne mine dolgo časa in postane odgovorni urednik »Delas«, »zaplava« v do tedaj neznane naloge in jih opravlja enako vestno in prepričano, kot je doživljal vse prejšnje dogodke življenja. Šetinc si privoščil ob natančnih opisih svojih življenjskih postaj tudi samoironične izlete, med katerimi je nemara najimennitnejši citat kolega publicista, ki takole komentira njegovo pisateljsko-politično dvojnost: »Vsekakor bolje, da piše slabo literaturo, kot da se gre slabo politiko.« Šetinc se je namreč pričel ukvarjati s pisateljevanjem in je v zadnjem desetletju napisal nekaj knjig, ki so v glavnem izšle pri Prešernovi družbi.

Med osupljivo kritičnimi opisi svo-

jih političnih izkušenj je gotovo že citirana opazka o neverjetnem blagostanju partijskih funkcionarjev na Poljskem pred uvedbo vojnega stanja, vsaj tistih, ki jih je imel priložnost spoznati od blizu, ter enako odkrita in uničujoča analiza funkcionarjev Centralno - afriškega cesarstva, ki niso štedili z vsesplošno aroganco in razkošjem ob siceršnjem znanem gospodarskem stanju te afriške države.

Zelo pristrčni in občuteni so opisi srečanja z Brandtom in Titom na Brionih ter opisi Edvarda Kardelja, ko je bil že na smrt bolan. In pa seveda splošna navdušenost nad številnimi potovanji, na katerih je spoznal ogromno ljudi in običajev, kar mu je odpiralo obzorja ter mu končno omogočilo odprto rekapitulacijo vsega vidnega: pravi namreč, da bi bilo na svetu prav gotovo mnogo manj problemov, kot jih je, ko bi se ljudje različnih ver, ras in političnih sistemov bolje in temeljiteje poznali med seboj. Misel, ki ji lahko pritrđimo in ji zaželimo čim več privržencev med vsemi ljudmi tega sveta, ne nazadnje tudi med voditelji in politiki vseh zemeljskih poldnevnikov.

JANEZ POVŠE

radijski odmevi - radijski odmevi

Analiza terorizma

Med številnimi ponovitvami ob koncu radijske sezone, je dramska redakcija z »Beneško nočjo« Blaža Lukana postregla z izrazitejšo radijsko oziroma miselno kreacijo — slednja je namreč postavila pod filozofski drobnogled pojav terorizma, kot se pač slednji kaže v specifično italijanskem, končno pa tudi v svetovnem merilu.

Avtor je svojo energijo pravzaprav usmeril v izbrano sfero pojava — kar je sicer redkejša odločitev sredstev javnega obveščanja — in sicer v intimni prerez vseh tistih posameznikov, ki zaradi teh ali onih ideoloških razlogov konec koncev z orožjem v roki streljajo na ljudi ali pa montirajo smrtonosne eksplozije na gosto obljuda prizorišča.

V režiji Borisa Kobala je tako nastala dvodelna igra, igra v dveh plasteh, ki skuša sestaviti notranji profil »teroristične vojske«, individualistov, ki na izrazitem intelektualnem nivoju držijo v svojih rokah pravico do dejanj, ki jih pač poznamo kot teroristična. Znanstvenik sestavlja raziskavo o terorizmu, ter si pomaga z že pridobljenim znanjem kot tudi z zvočnim zapisom mladega člo-

veka, ki je in bo očitno teroristično aktiven.

Treba je reči, da je Lukanova analiza dokaj osvžujoča, saj pogled v notranjost terorističnih »operativcev« močno in bistveno razmakne sicer navadno ideološke pristope, ideološke ali zgolj etične, ki se tega pojava lotevajo. »Terorizem ni govor, je krik. Terorizem ni stranka, je gibanje. Stranka je že sama po sebi sistem. Stranka je leader.« Mladi terorist se sprašuje na prigovarjanje in ugovarjanje svojega dekleta: »Kam naj se vključim. Saj ni nikogar!« Dekle teroristovemu nazoru ves čas zoperstavlja naravne človeške zakone, naravo samo, mu očita intelektualizem, odtrganost od vsega naravnega, vendar se razlagalec nasilja izven stranke in mimo vseh strank ne pusti omajati, še več, njegovemu prepričanju, njegovi »religiji« ni ne konca ne kraja. Enako se dogaja znanstveniku, ki stoji nazadnje pred skorajda neresljivo uganko, posebno še, ker nekdo — in to je pač naš mladi razlagalec — na nekem strankarskem zboru ubije vodjo in je potem še sam ubit.

Izvajalcem: Tone Gogala kot znanstvenik, Vladimir Jurc kot On in Maja Blagovič kot Ona, se je posrečilo, da so skrenili poslušalcevo pozornost na zgolj zunanjih razlogov terorizma in nas opozorili na zasebne, miselne, filozofske. Končno s tega zornega kota pojav ni povsem nov, seveda v pre-rezu intimne in ne družbenega namena nasilnih dejanj — mogoče se je namreč spomniti filozofije ruskih anarhistov, kar je med drugim sijajno obdelano pri Dostojevskem, ki ravno tako znotraj vse bolj zaprtega in zapirajočega sveta — to bi bil nemara eden glavnih razlogov »osmišljenega intelektualno započete nasilja« — razmišljajo o dejstvu, kje je sploh še svoboda, če ne morda edino v možnosti ukinutve tujega ali pa tudi svojega življenja.

Škoda, da je avtor zaključil igro z dejanjem, z umorom in ubojem morilca, ki smo ga spoznali, ravno kar je v nas obudil in razprl novo zavest o obstoju tega grozljivega pojava, ko ga je na klasičen način, z omenjenim koncem, nenadoma zaprl v igro, v zgodbo ter nas na ta način pravzaprav razbremenil. Aktualnost pojava bi prav gotovo zaslužila odprt konec, podčrtan vprašaj, ki bi definitivno izstopil iz (umetne) igre in se izostreno vzpostavil (v resnično) resničnost.

J. P.

Ljubljansko lutkovno gledališče je nastopilo na mednarodnem lutkovnem festivalu v brazilskem mestu Curitiba. Občinstvo in kritika sta bila več kot navdušena nad predstavo Kozlovske sodbe v Višji gori. V gledališču so ljubljanski lutkarji pripravili tudi razstavo, posneli več intervjujev za brazilsko televizijo in sploh lepo predstavlj tovrstno slovensko gledališko zvrst.

Bogat glasbeni september

IX Settembre Musicale
Trieste 1985
Concerti Cameristici Organistici Corali

Konec avgusta se bo v Trstu začela že IX. prireditel Glasbenega septembra, ki je letos posvečena mednarodnemu letu glasbe. Za to priložnost je organizator Tržaška turistična in letovišarska ustanova (v sodelovanju z združenjem Appuntamenti Musicali in Capello Civico) izdal ličen katalog, ki v šestih jezikih (tudi v slovenščini) predstavlja celoten sklop prireditev.

Začetek Glasbenega septembra bo že 29. t.m. s koncertom, ki ga bo imel mladi tržaški pianist Silvio Sirsen v Luteranski cerkvi, ko bo izvajal glasbo Bacha, Scarlattija, Schumanna in Brahmsa. Temu bo sledilo še 14. koncertov. Prvi od te serije bo 2. septembra v katedrali sv. Justa, kjer bo za orglami nastopil švicar Helmuth Reichel.

Ob 300-letnici rojstva Bacha, Scarlattija in Händla bo imela argentinska pianistka Martha Noguera kar šest koncertov (5., 11., 18., 21., 25. in 28. septembra), na katerih bo izvajala vse Chopinove skladbe za klavir. V katedrali sv. Justa pa bo 9. septembra spet orgelski koncert, in sicer švicarke Monike Henking, kateri bo 16. septembra nasledil za orglami Anglež Christopher Stemberge.

V Luteranski cerkvi se bo 14. septembra predstavil občinstvu ameriški klavičembalist Edward Smith, ki je v Trstu že nastopal. Sledilo bo še veliko koncertov, o katerih pa bomo pisali sproti, tokrat naj navedemo samo še podatek, da se bo Glasbeni september zaključil 2. oktobra, ko bo na sporedu Händlov oratorij »Mesija«. Vokalni interpreti tega dela bodo Rita Susovsky (sopran), Monica Tagliasacchi (mezzosopran), Maurizio Comencini (tenor) in Aurio Tomicich (bas). Kot instrumentalni solisti pa bodo nastopili Edward Smith (klavičembalo), Diego Cal (trobenta) in Roberto Scarpa (orgle). Sodeloval bo tudi zbor Polifonica Benedetto Marcello iz Mestri, ki šteje kar 100 pevcev, medtem ko bo orkestralni del zapolnil komorni orkester iz Benetk, ki ga vodi Fabio Pirona.

Položaj slovenskega jezika med narodnoosvobodilno borbo

V.

To stališče izraža nadaljevanje boja za samobitnost, kakor so ga vodili ne le primorski in koroški Slovenci, ampak tudi boja, ki ga je med šeststoletno jamarsko diktaturo vodila slovenska kultura, ko so kulturni delavci z argumenti zavračali težnje po odpravi zgodovinskih narodov, ki so sestavljali Jugoslavijo, in po uveljavitvi nove, jezikovno enotne jugoslovanske narodnosti. Seveda te težnje niso veljale vsem: nekaterih narodov, npr. Makedoncev, v tedanji Jugoslaviji niso priznavali. Prav tako je treba poudariti, da je šlo pri tem za nerealno načrtovanje, medtem ko je uradna politika pritiskala stopnjevala skoraj neopazno (npr. z nastavljanjem zlasti slovenske napredne inteligence zunaj Slovenije in neslovenskih intelektualcev v slovenskem okolju, to je z uveljavljanjem zasedanja javnih služb, ne oziraje se na stopnjo obvladovanja jezika). Zavračanje tega — po ideji in metodi v tem razdobju v bistvu fašističnega — programa je bilo za nas nadvse aktualno: sama ideja se je v 19. stoletju pojavila večkrat, prvič kot ilirizem že v Prešernovem času, zdaj pa se je opirala na podobno ideologijo o narodu državi, kakor jo je v Italiji razvijala fašistična, v Avstriji pa nemško-nacionalistična oblast.

Ob teh dejstvih je treba razumeti vprašanje slovenskega jezika v NOB. Ohranjeni veličanski korpus raznovrstnih besedil iz tega obdobja kaže tako po vsebini kakor po izrazni uresničitvi, da gre — ne glede na obstoječo vojaško in civilno tujo oblast — za prva besedila slovenske državnosti. Po načinu oblikovanja sporočil in po besedišču so se ta besedila oprla na izročilo, v veliki meri na jezik predvojnega levega gibanja: to je bilo glede na sestavo besedišča in frazeologijo nekako med programsko slovensko uravnano dikcijo (ki je slovenila — sicer ne čisto brez

vpliva izročila — tudi srbohrvaška imena, kakor Beograd za Beograd itd.) in med smerjo, ki je bila odprta za jugoslavizme. V sklopu besedil delavskega gibanja je opazen jezik komunistične partije, ki se je — kolikor so pokazale nepopolne raziskave — razvijal v skladu z njeno posebno vlogo in nalogami: značilne za ta jezik so prvine posebne dikcije z izrazito klišejsko frazeologijo.

Besedila so — žal navadno redigirana — objavljena v določenih redakcijah, bodisi kot dokumenti iz NOB ali v tematsko zaokroženem korpusu, npr. partizanska saniteta (npr. Zbornik 1982) itd., nekatere posebnosti tega jezika pa so deloma sporočene tudi v povojni publicistiki, spominski literaturi, v umetnostnih besedilih na to temo in v znanstvenih analizah. Največji del teh besedil je shranjen v arhivih, v osrednjem inštitutu za zgodovino delavskega gibanja in v muzejih NOB.

To gradivo je pomembno za zgodovino slovenskega knjižnega jezika ne le, ker priča o jezikovni samobitnosti slovenskega prostora na vseh področjih javnega življenja (tudi vojaškega in civilno-upravnega), ampak tudi, ker omogoča vpogled v pisne (deloma in posredno tudi govorne) navade raznih izobrazbenih ravni. V nasprotju s predvojnimi obdobjem, ko se nam je spomin na dogajanje (predvsem na jugoslovanskem ozemlju) ohranil predvsem v besedilih, ki so jih pisali vsaj približno ustrezno izobraženi, je ureditev slovenskega narodnoosvobodilnega boja terjala, da so poročila in druga besedila pisali vsi tisti, ki jim je bilo poročanje naloženo po funkciji, te pa se niso mogle deliti le po izobrazbi. Prav zato so nam ta besedila vpogled ne le v nekakšno široko zasnovano šolo politične misli, ampak tudi oblikovanja besedil. Odpiranje javne sfere je po eni strani prineslo demokratizacijo in institucionalnem pisanju, nevesčost pisanja in nemara tudi ideološka vezanost pa sta po

drugi strani silili v klišejске oblike, ki so bili izhodišče za kasnejšo, povojno birokratiščino. Dosedanje raziskave so pokazale, da je obstajala zanimiva hierarhija v jezikovni ravni sporočil: čim više v vojaški ali politični strukturi je bil avtor besedila, tem bolj je bil jezik dognan, besedilo razumljivo in jasno (čeprav to seveda ne pomeni, da je bilo brez klišejev).

Besedila iz NOB izpričujejo razvejanost odprniške organizacije: po vsebini in značaju sporočanj jih delimo na vojaška, politična in upravno-uradovalna, publicistična, umetnostna in znanstvena. Posebej je treba upoštevati še tipične zvrsti, kakor so vojni dnevniki in kronike. Posebnost te vsebinske in zvrstne raznolikosti je v tem, da so ohranjena besedila javna (uradna sporočila, navodila, okrožnice itd.), publicistična, objavljena znanstveni in strokovni članki, učbeniki, med njimi tudi slovenska slovnica (in pravopis), poljavna (sporočila, poročila, prošnje itd. nižjih enot ali posameznikov nadrejenim, kronike) in zasebna (dnevniki, tudi zasebno besedno ustvarjanje). Arhiviranje teh besedil ne med vojno ne po vojni ni bilo optimalno in se je marsikaj izgubilo, vendar kljub temu sestavlja korpus, kakršnega je mogoče zbrati le v podobno izjemnih — in vendar časovno sklenjenih okoliščinah.

Jezik NOB je prvi raziskal Viktor Smolej (Zgodovina slovenskega slovstva VII: 13-110, posebej: 62 d.); zlasti za zadnja leta je ugotovil izredno skrb za jezik, ki jo je bilo v publicistiki čutiti še nekaj časa po vojni. Vojaško izrazje je poleg Smoleja raziskoval Viktor Majdič, pregledana so bila tudi značilna besedila, razprava je bila napisana za besedila od 1943 - 1945 (Markuš in Starman: 1981). Poleg tega je bila izdelana študija o jeziku nevojaških besedil s celjskega območja (Petrovec: 1980) in obsežnejša razprava o jeziku

političnih organizacij za Gorenjsko (Bešter: 1984); ta naloga je bila dopolnjena z manjšim računalniškim slovskim izpisom. Nadalje je Velimir Gjurin pisal o partizanski izdaji slovenskega pravopisa.

Veliko so pisali tudi glede slovenščine kot poveljevalnega jezika v vojski. Na tem področju se je uveljavila zlasti od pomladi 1944 do marca 1945. Za prmierno vlogo slovenskega jezika v vojski se je iz razmeroma sodobnih sociolingvističnih in narodnopolitičnih stališč prizadeval general J. Avšič. Današnja določila o slovenščini kot jeziku teritorialne obrambe so v veliki meri nasledek teh naporov.

Problemi, ki jih ta korpus odpira, so raznovrstni. Če je bila doslej raziskovalna pozornost namenjena problemu razmerja med preprostim jezikom in nujno formalnega, uradovalnega (Smolej), so skušala kasnejša raziskovanja to razmejiti; nadaljnja naloga bo globlja pragmatična interpretacija. Smolej je opazil razloček med uradnim poimenovanjem in domačo, skoraj slengovsko prvo jezikovno širokim govornim zaledjem vojaške akcije in političnega dela v ilegali in konspiraciji. Zanimala so ga ilegalna imena, pa spet usoda besede, prevzete iz srbohrvaščine.

Glede na to, da gre za posebne okoliščine, ki jih je mogoče imenovati boj za svobodo formalne besede in njeno podobo, je razumljiva nevarnost nadaljnega raziskovanja: pregledati bo treba posamezna področja, jim iskati korenine in spremljati razvoj v povojnem življenju. Drugo, za (kulturno) zgodovino Slovencev ni nič manj pomembno vprašanje odkrivanja individualnega in njegovih, marsikdaj komaj opaznih izraznikov. To gradivo je dragoceno zato, ker se tako sklenjeno v odprtem povonjem življenju nikoli ne more zbrati.

(KONEC)

BREDA POGORELEC

Skoraj »neznani« Sovjet Povarnicin 240 cm v višino

MOSKVA — Letos so najboljše rezultate v skoku v višino dosegli Matei (Rom. - 2,35 m), Zhu Janhua (Kit. - 2,35), Howard (ZDA - 2,35), Kotovich (SZ - 2,35), Annys (Bel. - 2,36), Sjoeborg (Sve. - 2,38), Moegenburg (ZRN - 2,39) in med temi je bilo iskati atleta, ki naj bi prvi postavil enega novih mejnikov v tej disciplini in popravil svetovno znamko Kitajca Zhu Janhua (2,39 m).

Iz Sovjetske zveze pa je prišla vest, da se je prvi povzpel čez 2,40 m skorajda neznani skakalec v višino, 23-letni Rudolf Povarnicin, čigar osebni rekord je bil 2,26 cm, postavil pa ga je 9. junija letos. Torej se je mladi Povarnicin naenkrat popravil kar za 16 cm. Pri tem je seveda presenetil same sovjetske izvedence, saj je na primer Pravda izrednemu dosežku posvetila le krajši članek, ne da bi pri tem omenila možnosti, če bo skakalec nastopil na finalu evropskega pokala, ki bo konec tedna v Moskvi. Zgleda namreč, da bi na ta finale Sovjeti raje poslali izkušenega Igorja Paklina.

SOFIJA — Tudi zadnji dan 17. evropskega plavalnega prvenstva v Sofiji je minul v znamenju Vzhodnih Nemk, ki so osvojile običajni zlati in srebrni odličji v zadnjih dveh disciplinah na sporedu. Njihova premoč je namreč tolikšna, da je edino presenečenje, ko se kateri od ostalih plavalck uspe vriniti mednje: o premoči Vzhodne Nemčije najbolj zgovorno kaže podatek, da je sama osvojila skoraj polovico zlatih in srebrnih odličij na razpolago.

Ob vzhodnonemških plavalkah pa je poglavje zase tudi Michael Gross, ki je osvojil kar šest zlatih odličij, poleg tega pa je tudi povzdignil raven teh iger, na katerih ni bilo posebno dobrih rezultatov (kar pa je v letu po olimpijskih igrah in leto dni pred svetovnim prvenstvom razumljivo), popravil svetovni rekord na 200 m delfin.

Največje razočaranje tega prvenstva je bila gotovo Sovjetska zveza, a tudi Italiji se ni godilo veliko bolje: dve tretji mesti je res skro-

men obračun (Rinaldi v skokih v vodo in moška štafeta 4X100 m mešano, potem ko so izključili Sovjetsko zvezo, ki je zmagala), še zlasti če pomislimo, da so pred njo države kot Danska, Portugalska, Avstrija, ki v plavanju res nimajo posebne tradicije.

Jugoslovansko bilanco je rešila edinole ekipa v vaterpolu, ki je osvojila srebrno odličje, v zadnji tekmi proti Sovjetski zvezi pa bi z nekoliko preudarnejšo igro lahko celo osvojila zlato. Vsekakor je ekipa zelo mlada in ima pred sabo gotovo lepo bodočnost. Pravi polom pa je Jugoslavija doživela v plavanju, kar je bilo sicer zaradi neurejenih razmer v jugoslovanski plavalni zvezi tudi pričakovati: v finalu za prvih osem mest, ni imela niti enega predstavnika, bila pa je tudi med štirimi od skupno 26 držav, ki niso popravile niti enega državnega rekorda.

REZULTATI NEDELJSKIH FINALOV
200 m mešano - moški: 1. Darnyi (Madž.) 2'03"23; 2. Hladky (ČSSR) 2'

04"13; 3. Bermel (ZRN) 2'04"47; 4. Franceschi (It.) 2'04"55.

1500 m prosto - moški: 1. Dassler (NDR) 15'08"56; 2. Henkel (ZRN) 15'10"34; 3. Pfeiffer (ZRN) 15'20"67; 4. Grandi (It.) 15'33"87.

4x100 m mešano - moški: 1. ZRN 3'43"59; 2. NDR 3'45"35; 3. Italija 3'46"09.

200 m delfin - ženske: 1. Alex (NDR) 2'11"78; 2. Gressler (NDR) 2'11"87; 3. Zindler (ZRN) 2'14"62.

200 m hrbtno - ženske: 1. Sirch (NDR) 2'10"89; 2. Zimmermann (NDR) 2'12"43; 3. De Rover (Niz.) 2'15"06; 7. Vigarani (It.) 2'17"95.

Umetnostno plavanje - ekipno: 1. Francija 169,592; 2. Velika Britanija 168,592; 3. Nizozemska 166,987; 7. Italija 159,708.

Vaterpolo - izidi zadnjega kola A skupine: Grčija - Španija 8:8; ZRN - Italija 12:9 (5:2, 3:2, 4:3, 2:2); Jugoslavija - SZ 7:7 (1:1, 2:4, 3:1, 1:1); Madžarska - Nizozemska 10:6; LE-STVICA: SZ 12, Jugoslavija 11, ZRN 9, Italija in Madžarska 8, Španija 5,

Nizozemska 2, Grčija 1 (slednja izpade v B skupino). Izidi zadnjega kola B skupine: Poljska - Malta 16:10; Francija - Belgija 9:4; Romunija - Švedska 14:10; Bolgarija - Velika Britanija 10:9; LESTVICA: Romunija 14, Bolgarija 11, Francija in Poljska 9, Švedska 6, Velika Britanija 5, Malta 2, Belgija 0.

KOLAJNE

	z	s	b
Vzhodna Nemčija	17	17	5
Sovjetska zveza	7	4	6
Zahodna Nemčija	6	4	6
Velika Britanija	2	3	1
Francija	2	2	—
Madžarska	2	—	—
Bolgarija	1	2	4
Avstrija	1	—	1
Nizozemska	—	1	6
Švedska	—	1	3
Českoslovaška	—	1	2
Danska	—	1	—
Jugoslavija	—	1	—
Portugalska	—	1	—
Italija	—	—	2
Švica	—	—	2

V finalu skupine B atletskega evropskega pokala V Budimpešti izjemno razburljivo

BUDIMPEŠTA — Drugi in sklepni dan finalnih tekem skupine B atletskega evropskega pokala je bil izjemno razburljiv. Pa tudi velikih presenečenj ni manjkalo. V obeh konkurencah (ženski in moški) so namreč odločali o napredovanju v A in izpadu v C skupino prav zadnji boji na sporedu.

Med moškimi je prvo mesto dokaj presenetljivo osvojila Španija, ki je bila vsega za tri točke boljša od Bolgarije. Jugoslavija si je status »drugoligaša« prisvojila prav v zadnjem štafetnem teku 4X400 m. Junak te štafete pa je bil Željko Knapic, ki je prav v zadnjih metrih prehitel madžarskega tekmovalca. Jugoslovanska štafeta je tako osvojila drugo mesto za Španijo, zbrala predragocene točke in v C skupino se tako selita Grčija in Norveška.

KONČNI EKIPNI VRSTNI RED: 1. Španija 116; 2. Bolgarija 113; 3. Madžarska 106,5; 4. Finska 82,5; 5. Švica 82; 6. JUGOSLAVIJA 81; 7. Grčija 81; 8. Norveška 81.

MOTOCIKLIZEM: VN ŠVEDSKE

Američan Spencer prvi tudi do 500 ccm

Z zmago na motociklistični dirki za VN Švedske v razredu do 500 ccm si je Freddie Spencer zagotovil naslov tudi v tej kategoriji in je tako prvi motociklist, ki je v istem letu dosegel končno prvo mesto v dveh razredih (250 - 500 ccm). Spencer je tako ponovil uspeh, ki ga je dosegel leta 1983 z zmago v kategoriji do 500 ccm. Italijan Uncini je na nedeljski dirki padel, vendar brez hujskih posledic.

Vrstni red do 500 ccm: 1. Spencer (ZDA) honda; 2. Lawson (ZDA) yamaha; 3. Haslam (VB) honda; 4. Sarron (Fr.) yamaha; 5. Mamola (ZDA) honda. Lestvica za SP: 1. Spencer 141; 2. Lawson 118; 3. Sarron 80; 4. Haslam 67; 5. Mamola 62.

Vrstni red do 125 ccm: 1. Auinger (Av.) hartol; 2. Bianchi (It.) mba; 3. Gianola (It.) garelli; 4. Gresini (It.) garelli; 5. Hantaniemi (Fin.) mba. Lestvica za SP: 1. Bianchi 99; 2. Gresini 94; 3. Auinger 72; 4. Gianola 65; 5. Kneubühler (Švi.) 50.

Prihodnja in zadnja preizkušnja za razrede do 80, 125, 250 in 500 ccm bo 1. septembra v Misani (VN San Marina).

Vatneni okreva

HELSINKI — Finski pilot Ari Vatanen, ki se je poškodoval na avtomobilskem rallyju po Argentini, ni več v smrtni nevarnosti. Po operaciji je Vatanen imel hude težave z dihanjem. Zgleda namreč, da mu je v pljučih nastal strdek krvi.

Winkelhock umrl

TORONTO — V bolnišnici v Torontu je sinoči umrl zahodnonemški avtomobilski pilot Manfred Winkelhock, ki se je hudo poškodoval na nedeljski dirki v Mosportu, ko se je s svojim porschejem zaletel v zid. Winkelhocka so tri ure imeli na operacijski mizi, vendar so zdravniki takoj zatem izjavili, da se bojijo za njegovo življenje, saj je bil udarec v glavo izredno močan, poleg tega pa si je na več mestih zlomil noge.

Tudi v ženski konkurenci je prišlo do velikega presenečenja. Prvo mesto so osvojile Francozinje, ki so s točko razlike prehiteli absolutne favoritinje, atletinje Romunije. Jugoslovankam pa ni uspel velik met, zaostale so za štiri točke za Švedinjo.

totip

1. — 1. Gheddafi	X
2. Dali	1
2. — 1. Cronin	X
2. Briccola	1
3. — 1. Cutod Mo	X
2. Boronin	1
4. — 1. Nelpols	1
2. Bamente	X
5. — 1. Corteo	2
2. Belricetto	1
6. — 1. Bethel di Noë	1
2. Caller	1

KVOTE
12 (38 dobitnikov) - 7.880.000 lir
11 (121 dobitnikov) - 260.000 lir
10 (9176 dobitnikov) - 31.000 lir

Priprave italijanskih nogometašev Verona zopet razočarala

V okviru priprav na prvo in drugoligaško nogometno prvenstvo je bilo v nedeljo mnogo prijateljskih tekem.

Najprej bi omenili državnega prvaka Verono, ki je svojo turnejo po Nizozemski zaključil na najslabši način, saj je tudi v finalu za tretje mesto izgubil z Athleticom iz Bilbao z rezultatom 1:0.

Na turnirju v Eindhovnu pa je Roma osvojila tretje mesto saj je po enajstmetrovkah z rezultatom 4:2 premagala Austrio z Dunaja.

Ostali izidi prijateljskih srečanj: Arezzo - Avellino 0:2; Legnano - Como 3:3; Parma - Juventus 1:4; Maceratese - Lecce 0:2; Vipiteno - Milan 0:13; Pescara - Napoli 0:2; Masse - Sampdoria 1:2; Giulianova - Ascoli 1:0; Rimini - Bologna 2:2.

Lipincanci na EP

KÖBENHAVN — Na evropskem prvenstvu dresurnih jahačev je ekipno zmago osvojila ZRN pred Dansko in

mi in tako ob Danski izpadle v C ligo.

KONČNI EKIPNI VRSTNI RED: 1. Francija 102; 2. Romunija 101; 3. Madžarska 82; 4. Finska 69; 5. Nizozemska 68; 6. Švedska 61; 7. JUGOSLAVIJA 57; 8. Danska 35.

Koprski jadralci peti v razredu 470

Na svetovnem mladinskem prvenstvu v jadranju z jadricami razreda 470, ki je bilo na Comskem jezeru so koprski jadralci dosegli imeniten uspeh. Najboljša sta bila Mitja Kosmina in Marko Logar, ki sta osvojila 5. mesto in sta le zaradi spodrsilja v tretji regati ostala brez kolajne. Na 8. mesto sta se uvrstila Antončič - Borštnar, ter na 10. Kocjančič - Flandija. Tako je imela Jugoslavija kar tri posadke uvrščene med prvo deseterico, kar ni uspelo nobeni drugi državi. Po dve posadki sta imele še Italija ter NDR. (Kreft)

Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo, ki so jo zastopali lipiški jahači z lipincami, pa je bila sedma. Med posamezniki je prvo mesto zasedel olimpijski zmagovalc iz Los Angelesa 1984 Klimke (ZRN, Ahlerich). Lipiški jahači, ki so jih sodniki zelo oškodovali so se takole uvrstili: 18. Dušan Mavec (Pluto Canissa) in Alojz Lah (Maestoso Monteauro), 32. Ladislav Fabris (Favory Vera).

Mantovaniju »Tre Valli«

ANGERA — Italijanski kolesar Giovanni Mantovani je osvojil 65. dirko »Tre Valli Varesine«, ki je veljala za drugo preizkušnjo za izbiro ekipe ki bo zastopala Italijo na svetovnem kolesarskem prvenstvu za profesionalce.

VRSTNI RED: 1. Mantovani, ki je 245 km dolgo progo prevozil v 5:05"27; 2. Saronni; 3. Gavazzi; 4. Da Silva (Por.); 5. Weymeberg (ZRN) vsi v času zmagovalca.

Dokajšnja okrepitev za goriško nogometno društvo

Janez Voljč bo igral pri Gorizii

Janez (Ivan) Voljč, 27-letni bivši nogometaš ljubljanske Olimpije in reprezentant jugoslovanske olimpijske reprezentance, bo igral za Gorizio. Vest je sporočilo goriško vodstvo, ki je nad tem igralcem kar navdušeno, saj je doslej zaman iskalo v naših krajih prodornega napadalca, ki bi goriški ekipi zagotovil zadetke. Kaže, da je s prihodom Voljča ta ovira opravljena, saj gre za igralca, ki je ljubljanski Olimpiji zagotavljal kakih 15 zadetkov na prvenstvo. Če upoštevamo, da meddeželna liga niti zdaleč ni prva liga, potem lahko od slovenskega igralca pričakujemo zares precej.

Voljč, ki je doma iz Postojne, je h Gorizii prišel predvsem po zaslugi trenerja Ascolija Boškova. Goričani so namreč prav tej ekipi prodali tri mlade igralce, trener Ascolija pa je goriškemu vodstvu svetoval postojnskega napadalca, ki se je odločil, da bo poiskal srečo v tujini.

Prihod močnega napadalca pa je seveda nekoliko izpraznil goriško blagajno, tako da bo Gorizia, po vsej verjetnosti, prodala še kakega dobrega igralca. Kaže, da bosta posoško društvo zapustila branilec Grillo in vezni igralec Bertolutti. Kljub tem odhodom je trener Russo zadovoljen z igralci, ki jih ima na razpolago,

1. in 2. jugoslovanska nogometna liga Koprčanom na startu predragoceni točki

FRANCI BOŽIČ

Uvodno kolo prvoligaškega prvenstva v Jugoslaviji je bilo kar zanimivo. V osmih tekmah so gostje dvakrat zmagali, ena tekma pa se je končala neodločeno. Igre so bile kar privlačne in razburljive, strelci pa so bili razpoloženi. Sodeč po uvodu, bi utegnili biti 40. povojno prvenstvo zanimivo.

V prvem kolu ni igrala le Crvena zvezda, ki je prvi favorit, toda njeni izidi z gostovanja v Avstraliji niso prav vzpodbudni. Beograščani so z reprezentanco Avstralije dve tekmi dobili; dve pa izgubili, toda poraza z 1:4 in 0:4 ne dajeta posebno velikih upanj v zvezi s formo Beograščanov. Še zlasti, ker so Zvezdini tekmeči v prvenstvu v 1. kolu igrali odlično. Hajduk je v Nikšiću brez bratov Vujović osvojil načrtovano točko, Sutjeska pa je bila po igri bliže zmagi. Zagrebški Dinamo je pod taktirko Čira Blaževića startal odlično, z zelo okrnjenim moštvom je v Zenici pred 25 tisoč gledalci z golom Mlinarića premagal novince v ligi Čelika, ob tem pa so Zagrebčani zastreljali še 11-metrovko. Zagrebški dirigent Mlinarić igra v velikem slogu in bo zanesljivo dobil tudi glavno vlogo v reprezentanci.

Branilec naslova, moštvo Sarajeva je gladko s 3:0 premagal ekipo Vardarja čeprav so mnogi pričakovali prijateljski remi, kot povračilo za tekmo v zadnjem prvenstvu, v kateri je Sarajevo v Skopju osvojilo točko, ki mu je pomagala k naslovu prvaka. Visoki sarajevski srednji napadalec Teskeredžić je dobro zamenjal Muserića, saj je dosegel kar dva gola. Sarajevčani so pred startom ostali brez stebra obrambe Hadžibegića, ki je prestopil k španskemu Betisu iz Seville. Tudi drugi sarajevski klub Željezničar je startal odlično, saj je v gosteh v Novem Sadu zmagal kar s 4:1. Mladi up Mihajlović je dosegel dva gola, po enega pa Samardžija in Matković. Tudi brez reprezentantov Čaplića in Bahtića bo Željezničar eden izmed favoritov. Partizan je z goli Djukića, Manceja in Smajića premagal Slobodo, Beograščani pa

so upravičili vlogo enega izmed favoritov.

Rijeka v Vinkovcih ni igrala slabo. Gračan je v drugem polčasu izenačil, toda Vinkovčani so zmagoviti gol dosegli iz 11-metrovke. Strel z bele točke je odločil tudi tekmo v Prištini, odločitev pa je bila sporna. Torej se obetajo stare težave s sodniki, ki pa po novem ne bodo imeli več kontrolorjev sojenja. Na konferenci nogometne zveze Jugoslavije pa je propadel tudi predlog o novem tekmovalnem sistemu, veto Makedonije je namreč odločil, da 1. B lige prihodnje leto še ne bo ter da bodo igrali po starem sistemu.

V 2. ligi so Koprčani ob pomoči bučnih navijačev (veliko jih je bilo tudi iz Trsta) vknjižili prvi točki. In prav publika bi utegnla biti jeziček na tehtnici za edinega slovenskega drugoligaša. Ljubljanska Olimpija tudi na prvoligaških derbijih ni imela tako temperamentnih navijačev kot Koprčani. In prav bučno bodrenje je Koprku pomagalo k zmagi, ki jo je z odličnim Jedinством izbojeval šele minuto pred koncem tekme.

IZIDI 1. KOLA V 1. ZNL

Čelik - Dinamo (Z) 0:1 (0:0); Sutjeska - Hajduk 0:0; Vojvodina - Željezničar 1:4 (1:1); Dinamo (V) - Rijeka 2:1 (1:0); Osijek - Beograd 2:0 (1:0); Sarajevo - Vardar 3:0 (2:0); Partizan - Sloboda 3:0 (2:0); Priština - Budućnost 1:0 (0:0); Velež - C. Zvezda prelozeno.

PRIHODNJE KOLO (18.8.)

Sutjeska - Priština; Budućnost - Sarajevo; Vardar - Velež; C. zvezda - Osijek; Beograd - Partizan; Sloboda - Vojvodina; Željezničar - Čelik; Dinamo (Z) - Dinamo (V); Hajduk - Rijeka.

IZIDI 1. KOLA V 2. ZNL

Leotar - Jedinstvo (Br) 7:1 (2:0); Spartak - GOŠK Jug 2:1 (1:0); Proleter - Novi Sad 2:1 (1:1); Zadar - AIK 2:0 (1:0); KOPER - Jedinstvo (Bi) 2:1 (0:1); Split - Kikinda 1:0 (1:0); Rudar - Iskra 0:0; Borac - Famos 1:1 (0:0); Šibenik - Vrbas 1:0 (0:0).

PRIHODNJE KOLO (18.8.)

Novi Sad - Kikinda; Iskra - Split; Jedinstvo - Rudar; Jedinstvo (Bi) - Leotar; GOŠK Jug - KOPER; Vrbas - Spartak; AIK - Borac; Proleter - Zadar; Famos - Šibenik.

Michael Jordan

26. t.m. v Trstu

Italijanski košarkarski prvoligaši se temeljito pripravljajo na bližnje prvenstvo A-1 in A-2 lige. Tako je tudi za tržaški Stefanel, ki se pripravlja pod vodstvom trenerja Puglisija. V nedeljo je dopotoval novi Stefanelov Američan Otis Howard. Kdo bo drugi tujec? Vodstvo tržaškega kluba si prizadeva, da bi ta čimprej rešila to vprašanje.

Tržaški ljubitelji košarke pa bodo lahko 26. avgusta videli v »živo« slovitega ameriškega profesionalnega košarkarja Michaela Jordana. Leto bo namreč v prijateljskem srečanju Stefanel - Juventus Caserta igral en polčas za tržaško moštvo, drugi pa za ekipo iz Caserte.

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000
lir; v SFRJ številka 35.00 din, naročnina za zaseb-
nike mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organi-
zacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00,
letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1. modul (šir 1 st.
viš. 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš
2.900 lir za mm višine in širine 1 stolpca. Mali oglaš
550 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA
18%. Osmrtne, zahvale in sožalja po formatu
Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naro-
čajo pri oglašnem oddelku PUBLIST - Trst, Ul.
Montecchi 6 - tel. 775275. tix 460270 EST I. iz
vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI

primorski

dnevnik

13. avgusta 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske
zveze tiskarskih
založnikov FIEG

LR Kitajska bo razvita velesila ob stoletnici ustanovitve države

PEKING — Sekretar kitajske partije Hu Yaobang je včeraj govoril nekaj tisoč članom zveze kitajske mladine in spregovoril o bodočnosti LR Kitajske. Razvojni cilji so dolgoročni, je menil Hu Yaobang, čigar govoru je kitajski tisk posvetil veliko pozornost, in do leta 2.049, sto let po ustanovitvi ljudske republike, bo Kitajska med najbolj razvitimi in najbogatejšimi državami na svetu.

Kitajska partija dela ne samo v ko-

rist celotni družbi, temveč tudi v korist posameznika, ki v kitajski družbi nikakor ni zapostavljen. Kljub temu pa je korist države in partije, je poudaril sekretar KP Kitajske nad koristjo posameznikov.

Hu Yaobang je razčlenil perspektive kitajskega razvoja v tri oddelke. Do leta 2.000 bo treba poenostaviti kitajsko proizvodnjo; pred letom 2.021 ob stoletnici ustanovitve KP Kitajske, je treba doseči naslednji cilj: Kitajska

mora postati srednje razvita država; in končno do leta 2.049 mora Kitajska postati bogata in mogočna velesila.

Sekretar kitajske partije je spregovoril vprico 3.250 članov partije in zveze mladine, ki so se odpravljali v obrobne kitajske kraje, kjer bodo imeli enoletne stike s tamkajšnjimi učitelji. Njihova premestitev sodi v okvir prizadevanj, da bi tudi na Kitajskem uvedli obvezno devetletno šolsko dobo.

Reprogramiranje dolgov nujno za gospodarski razvoj Južne Amerike

RIM — Latinska Amerika dolguje zahodnim (prvenstveno severnoameriškem) bankam oziroma mednarodnim finančnim organizmom pa tudi nekaterim vladam nad 370 milijard dolarjev. Če ne pride do reprogramiranja, bodo zadolžene države morale 70 odstotkov te vrto glave vsote vrniti že v naslednjih 5 letih. To je seveda nemogoče, tudi zato, ker znašajo že same obresti na posojila okrog 40 milijard dolarjev letno. Od tod poziv Fidela Castra na nedavni havanski konferenci dolžnikov, naj ti ne spoštujejo obvez, ki so jih sprejeli nasproti upnikom.

Craxi je te dni Castrovo pobudo kritiziral in rekel dobesedno: »Spodbuda k formalni, odklonitvi povračila ni nobena novost. V preteklosti je bilo že več zahtev po splošnem moratoriju, ki so izzvenele v prazno in niso izboljšale vzdušja sporazumevanja in sodelovanja, karšno mora kljub vsemu prenehati odnose med dolžniki in upniki. Iskustva in sam razum dokazujejo, da ni moč po takšni poti: kdor pa vztraja na njej, ta samo še zavira iskanje pravičnih rešitev.«

Italijanski premier očitno ni razumel (ali tega vsaj ni povedal), da je kubanski predsednik s pozivom k neporavnani dolgov hotel predvsem izzvati kapitalistični sistem in sprožiti vročo dialektiko širokih razsežnosti v korist žrtev kreditne kolonizacije. Da je v tem uspel, dokazuje s svojimi izjavami sam Craxi. Strateško naravo Castrovega apela dokazujejo dve dejstvi: 1. kljub vsečni izkušnji bi se težko katera od latinskoameriških držav odločila za kaj tako drastičnega iz bojzani pred protikrepi (posebno ameriški) in bi kvečjemu sledila zgledu novega perujskega predsednika Alana Garcie, ki je sklenil nameniti odplačevanju dolgov največ 10 odstotkov prihodka od izvoza; 2. če dolžniki ne poravnajo dolgov, pojde mednarodni finančni sistem rakom žvižgat, kar dobro ve tudi Castro, ki je izjavil, da kaj takšnega ni mogoče dovoliti.

»Če vprašanja latinskoameriškega razvoja ni mogoče drugače rešiti, ga niti z revolucijami ne bo mogoče, ker nikomur ne bi koristile,« je dodal kubanski predsednik in pozval industrializirane države, naj njihove vlade same krijejo vrzeli, ki jih imajo v blagajnah njihove banke zaradi posojil nerazvitim. Castro s tem seveda ni želel priskočiti na pomoč severnoameriškim bankirjem, kot je ironično namignil ameriški zgodovinar Arthur Schlesinger mlajši, ampak Kubi, saj se zaveda, da njeno gospodarstvo ne bo moglo v nedogled biti odvisno zgolj od sovjetske pomoči, ampak se mora pogloma postaviti na lastne noge, kar je možno navsezadnje le prek sodelovanja tudi z zahodnim industrializiranim svetom. Z Reaganovim dovoljenjem ali tudi brez.

Po lanskem decembrskem sporazumu v Washingtonu o izseljenjskih kontingentih in potrditvi razpoložljivosti za umik 25.000 kubanskih vojakov iz Angole po osamo-

svojitvi Namibije je Castro ponovno obljubil, da bo stoodstotno spoštoval morebitni sporazum o politični pomiritvi v Srednji Ameriki, ki bi ga podpisale članice Contadore. Reagan s tem ni omejeval, saj je ta nasprotno prešel v ofenzivo z odprtjem sovražnopro-pagandne radijske postaje Radio Marti na Floridi, ki jo imajo v rokah Batistovi ubežniki, pa tudi z javno obtožbo, češ da Kuba podpira mednarodni terorizem. Castra to ni zmotilo in nadaljuje s svojo »ofenzivo dobre volje«. Decembra bo pač 3. kongres kubanske KP, na katerem bo treba odobriti 5-letni razvojni načrt 1986 - 90 in tedaj se bosta v partiji pomerili »ortodoksna« in »pragmatična« struja.

Prva se zavzema za temeljitše sodelovanje z državami članicami Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč (SEV) - na zahodu znan kot COMECON), ki socialistični vzhodni Evropi pomeni isto kot EGS zahodni Evropi, in zavrača gospodarsko odvisnost od Zahoda. Druga pa je prožnejša in se tudi zaveda, da bo vprico upravnega reformizma, ki ga je sprožil Gorbačov, treba čvrsteje zavirati rokave, čeprav je že zdaj v teku zataganje pasu, da bi zajezili primanjkljaj v plačilni bilanci. Po nekaterih virih naj bi Kuba bila dolžna SZ 12 do 22 milijard dolarjev. »Ortodoksno« krilo KP meni, da bi se dalo ta dolg, kot tudi 3,5 milijarde dolarjev dolga z Zahodom poravnati s prihodkom od izvoza sladkorja, katerega pridelek naj bi leta 1990 dosegel 12 milijonov ton ali še enkrat toliko kot znaša danes.

»Pragmatiki« pa ugotavljajo, češ to bi bilo mogoče samo, če bi se cena sladkorja na svetovnem trgu povzpela vsaj do najnižje stopnje, ki je bila določena po mednarodnem sporazumu iz leta 1977, in pripominjajo, da v tem desetletju to ne bo še mogoče. Hkrati naglašajo, da nikjer ni rečeno, da bo SZ še dolgo kupovala 70 odstotkov kubanskega sladkor-nega pridelka po politični ceni 38 stotink dolarja za funt, vtem ko znaša današnji mednarodni tečaj komaj 4 stotinke. Kaj tedaj? To se sprašuje tudi Castro, ki se po številnih znamenjih sodeč - nagiblje k tezam »pragmatikov«.

Odgovor tiči morda v pomenku, ki ga je imel zunanjetrgovinski minister Cabrisas s člani britanske gospodarske delegacije. Rekel jim je, da želi Kuba povečati odstotni delež zahodnega sveta na lastnih zunanjetrgovinskih tokovih s 14 na 20 odstotkov, in to še letos, ko naj bi uvoz zahodnega blaga dosegel vrednost 1.050 milijonov dolarjev. Da Kubanci čedalje bolj povprašujejo po zahodnih dobrinah in še zlasti po know-howu, ki bi jim pomagal pri modernizaciji proizvodnega stroja in lažjem prodoru na tržišča industrializiranih držav z alternativnimi izdelki, potrjuje tudi gospodarsko poročilo zavoda Banco nacional de Cuba za leto 1985. Poročilo je bilo tudi povod za globlji razmislek tako na Zahodu kot na Vzhodu.

DRAGO GAŠPERLIN

Ugodna turistična sezona

RIM — Za Italijo bo letošnja turistična bera nadvse pozitivna. Tega mnenja je predsednik vsedrjavne ustanove za turizem ENIT Gabriele Morretti. Po njegovem bo Italija letos iztržila iz turizma 17 tisoč milijard lir, kar je 1.500 milijard lir več kot lansko leto.

Prvi statistični podatki o turističnih gibanjih potrjujejo Morettijeve besede. V prvih šestih mesecih se je prisotnost tujih turistov povečala za 0,4 odstotka. Junija pa ta odstotek krepko raste, saj so samo v Riminiju v prvih 15 dneh zabeležili kar 10-odstotno večjo prisotnost tujih turistov. Večjo število nočitev tujih gostov pa niso zabeležili samo v obmorskih krajih in v zgodovinskih mestih, saj se je povečalo tudi zanimanje za gorski turizem. Spodbudni so prvi podatki za Južno Tirolsko kjer so do maja meseca zabeležili za 2,5 odstotka več nočitev kot v enakem obdobju lani. Še uspešnejši je bil Piemont, kjer se je prisotnost tujcev zvišala za 2,9 odstotka.

Po vsem sodeč prednjačijo Zahodni Nemci. Ugodni tečaj lira - marka je letos privabil še številnejše trume sonca in kulturnih zanimivosti željnih severnjakov. Tečajne razlike so tudi povečale prisotnost Američanov in Japoncev. Ob tem je treba pristaviti, da je Italija postala za ti dve državi nekakšen »status symbol« da se bo v prihodnjem obdobju število Američanov in Japoncev še povečalo, ob velikem zadovoljstvu turističnih operaterjev.

□ MILAN — Zagovornik Marie Antoniette C., ki so jo v petek aretirali, ker je vbrizgnila dozo heroina svojemu šestmesečnemu sinčku, je zahteval od sodnika, naj spusti njegovo varovanje načasno svobodo. Če to ne bi bilo mogoče, je odvetnik zahteval vsaj hišni pripor.

Na sledeh mastifov

MILAN — Sredi prihodnjega meseca se bo odpravila na pot posebna znanstvena odprava, katere namen je izslediti še nekatere primerke tibetanskega mastifa, starodavne pasje pasme, ki naj bi izumrla sredi tega stoletja. Potovanje bo potekalo ob vznožju Himalaje, člani odprave pa bodo potovali na konjih. Menijo, da bo pri kakšnem nomadskem plemenu ali v kakem budističnem samostanu moč dobiti še kakšen primerke te pasme, ki je velika pomena za razvoj vseh pasjih ras. Istočasno bodo preizkusili več novih oblačil in obutev.

Sodišče zaplenilo mafijčevo kmetijo

PALERMO — Palermsko sodišče je odredilo zaplenbo kmetijske posesti 56-letnega Bernarda Brusce. Posest velja približno 500 milijonov lir, Brusca pa naj bi bil, trdijo, karabinerji in policija eden vodilnih ljudi mafijske skupnosti v kraju San Iato, 30 km od Palerma.

Policija išče Brusco že skoraj tri leta, skesani Tommaso Buscetta pa zanj trdi, da je eden od članov zloglasne »komisije«, ki vodi najpomembnejše mafijske operacije. Brusca je eden od obtožencev na veleprocesu, ki bi se moral začeti v Palermu v začetku prihodnjega leta.

Harriet Beecher Stowe

40.

Koča strica Toma

